

23ste studie 2006-2007

Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen

Talent verkend

Schoolverlaters op zoek naar werk

VDAB Studiedienst

Keizerslaan 11, 1000 Brussel

e-mail: studiedienst@vdab.be

Gebruik van gegevens is toegestaan mits
een correcte bronvermelding.

samen sterk voor werk

Inhoud

Woord vooraf	5
Methodologie	6
Intrede op de arbeidsmarkt	8
Geografische spreiding	10
Studieniveau – gebruikte afkortingen	11
Overzicht per studieniveau	12
Resultaten per studieniveau	14
Max. secundair onderwijs van de 1 ^{ste} graad	15
Leertijd	16
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	18
Algemeen secundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	20
Beroepssecundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	22
Technisch secundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	24
Kunstsecundair onderwijs van de 2 ^{de} graad	26
Algemeen secundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	28
Beroepssecundair onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	30
Technisch secundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	32
Kunstsecundair onderwijs van de 3 ^{de} graad	34
Hoger onderwijs van 1 cyclus	36
Hoger onderwijs van 2 cycli	38
Universitair onderwijs	40
De link met de arbeidsmarkt	42
Conclusies	49
Bijlage – Opvolgingscijfers per studieniveau	52

Woord vooraf

In deze studie berichten we over een kleine 80.000 schoolverlaters die in 2006 de school verlieten en die we een jaar lang op de voet volgden in hun zoektocht naar een eerste job.

Voor een aantal onder hen kwam er zelfs weinig zoekwerk aan te pas, hun kwalificaties sloten zo goed aan bij de vraag van de arbeidsmarkt dat zij reeds op de schoolbanken weggeplukt werden door bedrijven die geen risico wilden nemen.

Ook voor de anderen lagen de kaarten gunstig. Een overaanbod aan vacatures stond garant voor ongeziene kansen op werk al moet gezegd dat daar soms wel wat hulp voor nodig was van de VDAB onder de vorm van een intensieve begeleiding en opvolging van het sollicitatiegedrag van de jongeren, in het jargon activering genoemd.

De cijfers laten dan ook zien dat deze aanpak wel degelijk gewerkt heeft. Sinds de rapportering uitgebreid werd naar alle schoolverlaters waren nooit minder schoolverlaters werkzoekend 1 jaar nadat zij de school verlieten. We hebben het hier dan veelal over duurzaam werk.

Nog spectaculairder is de daling bij de schoolverlaters die in de periode van 1 jaar na het verlaten van de school geen werkervaring konden opdoen. Schoolverlaters die logeren in hotel mama en door het ontbreken van enige financiële verantwoordelijkheid niet steeds als gek op zoek waren naar een job werden geconfronteerd met een uitgebreid werkaanbod en niet aflatende consulenten.

Al dit goede nieuws mag ons echter niet doen vergeten dat de schoolverlaters in deze studie die ondanks alles ook nu geen werkervaring konden opdoen met een huizenhoog probleem zitten, als het nu niet lukt wanneer dan wel? In het vernieuwde jeugdwerkplan zal de slechte arbeidsmarktpositie van deze schoolverlaters best een voornaam aandachtspunt zijn.

In deze publicatie kan u meer in detail bekijken welke schoolverlaters naadloos de overstap maakten van school naar werk, maar ook wie er maar niet in slaagde om vlot aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

In deze studie worden de voornaamste feiten voor ieder studieniveau op een rijtje gezet, wordt aangegeven waarnaar de voorkeur van jongens en meisjes uitgaat in ieder studieniveau en wordt verwezen naar een aantal pijnpunten zowel in de structuur van het onderwijs als in de studiekeuze van de leerlingen.

De VDAB wil als regisseur van de arbeidsmarkt ook in het debat over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt zijn rol blijven spelen. De publicatie van deze studie draagt in belangrijke mate bij tot een beter inzicht van de afstemming tussen gevraagde en aangeboden kwalificaties op de arbeidsmarkt. In deze optiek sluit deze studie perfect aan bij het beleid van minister Vandenbroucke om, in het kader van de competentie-agenda 2010, VDAB meer te betrekken in een betere studie- en beroepskeuzeoriëntering.

Wij bedanken het departement Onderwijs en Syntra voor het verstrekken van hun gegevens en voor de fijne samenwerking, zonder hun bijdrage zou een studie als deze niet mogelijk zijn.

Bij deze publicatie hoort ook een bespreking in detail. Alle opleidingen komen hier aan bod per studieniveau en onderverdeeld naar regio en geslacht.

Dit detailmateriaal kan geraadpleegd worden via de VDAB-website, <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml> waar u ook een bestelbon kan vinden indien u deze brochure toch liever op papier wilt hebben.

Hebt u ondanks alles toch nog vragen dan zullen wij deze in de mate van het mogelijke beantwoorden. U kunt uw vragen betreffende dit onderwerp richten aan studiedienst@vdab.be

Methodologie

Het begrip 'schoolverlater'

Het departement Onderwijs voert ieder jaar op 1 februari een telling uit van het aantal leerlingen en studenten.

Voor het bepalen van het aantal schoolverlaters van 2006 wordt de telling van 2006 vergeleken met deze van 2007.

Wie in de telling van 2006 voorkomt maar niet meer in deze van 2007, wordt als schoolverlater beschouwd¹.

Deze redenering klopt niet helemaal.

Schoolverlaters die een leertijd bij Syntra hebben gevolgd vinden wij hier niet terug.

Schoolverlaters die één of meerdere jaren in het buitenland gestudeerd hebben of studies volgden in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement Onderwijs, komen in deze bestanden ook niet voor.

Wanneer zij zich inschrijven als werkzoekende bij de VDAB dan vinden wij ze wel terug in de VDAB-bestanden.

Schrijven zij zich niet in als werkzoekende dan vinden wij deze schoolverlaters niet in de Onderwijsbestanden noch in de VDAB-bestanden terug.

Wij komen hier verder nog op terug in de niveaus waar dit effect vooral speelt.

VDAB houdt eveneens een bestand bij van de schoolverlaters die zich als werkzoekende inschrijven in de periode februari 2006 tot en met januari 2007.

Door het departement Onderwijs werd dit VDAB-bestand vergeleken met het Onderwijsbestand. Indien een koppeling kon gemaakt worden dan werden de VDAB-gegevens verrijkt met Onderwijsgegevens, indien de door Onderwijs geregistreerde schoolverlaters niet konden gekoppeld worden, dan werden van deze schoolverlaters enkele gegevens² ter beschikking gesteld om verdere analyse mogelijk te maken.

Op dezelfde wijze worden ook de VDAB-bestanden vergeleken met de Syntra-gegevens.

Restpercentage (nog werkzoekend na 1 jaar).

Van alle schoolverlaters die in het VDAB-schoolverlatersbestand voorkomen wordt nagegaan wie 1 jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende staat ingeschreven. Dit aantal, vergeleken met het totaal aantal schoolverlaters, noemen wij het **restpercentage**.

Een kleine groep schoolverlaters beantwoordt niet helemaal aan deze definitie. Ofwel stoppen zij hun studies vóór 30 juni en worden zij iets langer dan 1 jaar opgevolgd, ofwel haken zij in het nieuwe schooljaar af vóór januari en worden zij iets korter dan 1 jaar opgevolgd.

Aangezien deze groep beperkt is tot ongeveer 6 à 7% van de schoolverlaters, spreken wij gemakshalve ook van een opvolgingsperiode van 1 jaar na het verlaten van de school.

Dynamiek

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende bij de VDAB zijn ingeschreven, zijn natuurlijk niet allemaal gedurende gans die periode werkloos geweest. Een aantal onder hen vond een job voor een beperkte duur, werkte één of meerdere keren voor een uitzendkantoor of was op een andere wijze op de arbeidsmarkt actief.

Een ander deel was in de opvolgingsperiode echter nooit uitgeschreven, d.w.z. dat zij tussen de periode dat zij de school verlieten en 30 juni 2007 geen enkele werkervaring konden opdoen.

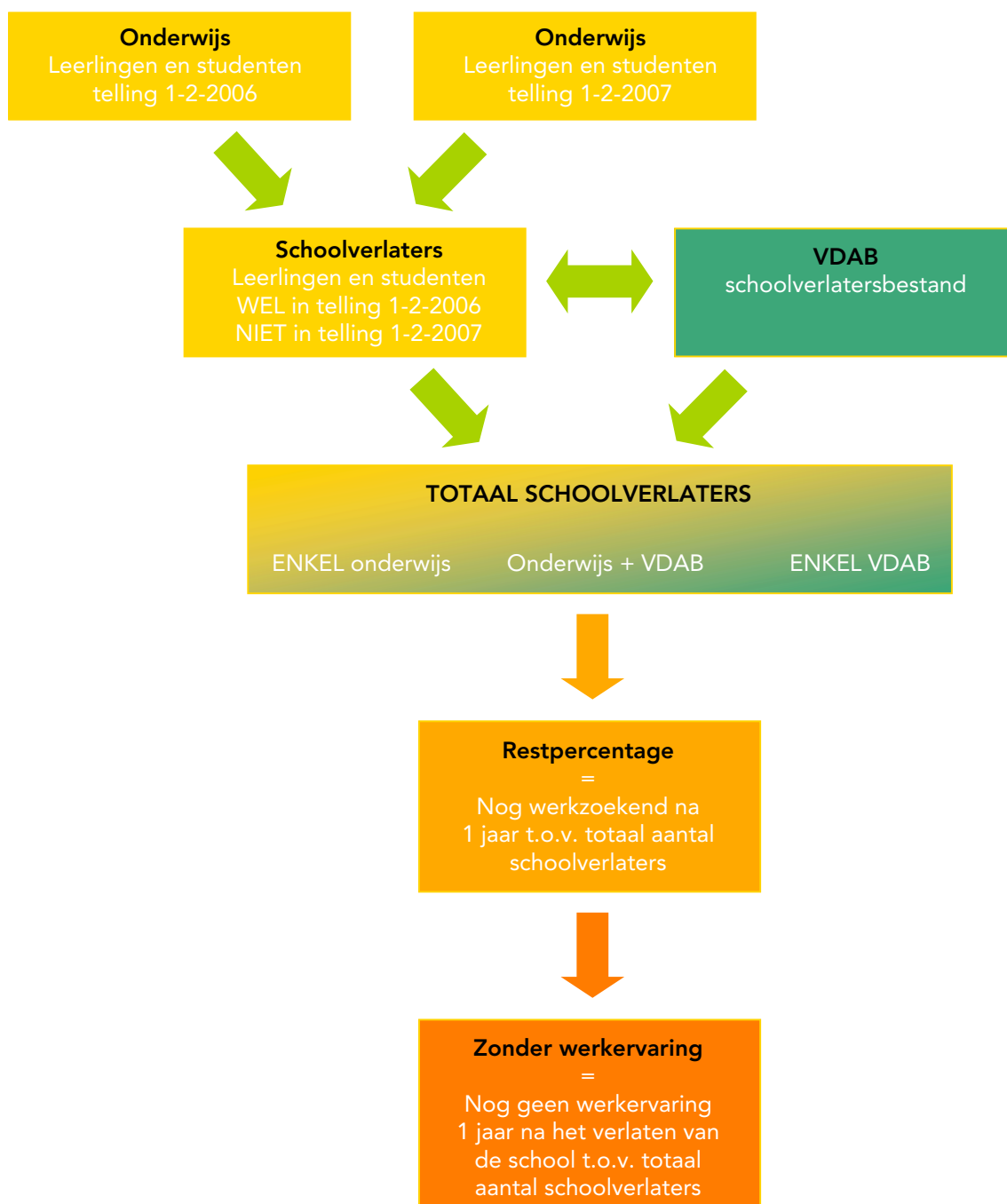
Deze groep '**zonder werkervaring**' vormt de harde kern van de schoolverlatersproblematiek! Hun aandeel wordt eveneens uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal schoolverlaters.

¹ Het betreft een basisbestand; schoolverlaters die hun woonplaats buiten het Vlaams Gewest hebben, die om leeftijdsredenen niet meer in aanmerking kunnen komen als schoolverlater of die zijn opgeleid voor een tewerkstelling in een beschermd milieu, worden niet in aanmerking genomen.

² De gegevens verstrekt door het departement Onderwijs hadden enkel betrekking op kenmerken als gevolgde studies, geslacht, woonplaats, nationaliteit, ... Er werden geen persoonsgegevens ter beschikking van de VDAB gesteld.

Schematische voorstelling

Een analoge werkwijze geldt voor schoolverlaters na een leertijd bij Syntra.

Intrede op de arbeidsmarkt

De opvolgingsperiode die voor de meeste van deze schoolverlaters liep van 1-7-2006 t/m 30-6-2007 werd gekenmerkt door een zeer gunstige economische conjunctuur.

Je eerste stappen zetten op een arbeidsmarkt die gekenmerkt wordt door krapte en knelpunten allerhande moet een goed gevoel geven. Anderzijds legt het ook een druk op de jonge schoolverlater, als het nu niet lukt dan zal het wellicht aan jezelf liggen.

In deze studie wordt de transitie school-arbeidsmarkt uitgebreid en gedetailleerd onder de loupe genomen. Zowel de schoolverlaters uit goed presterende opleidingen als zij die niet zo'n goede keuze maakten of zelfs hun studies helemaal niet afmaakten komen aan bod.

Uiteraard wordt de arbeidsmarkt steeds complexer, geen mens die daar aan twijfelt! Nochtans biedt een economie in hoogste versnelling ook kansen voor minder fortuinlijke schoolverlaters.

Voor wie om welke reden dan ook de onderwijsboot gemist heeft, is niet alles verloren. De juiste instelling, geen overdreven eisen stellen en een beetje flexibiliteit helpt hen reeds een heel eind op weg.

De grote vraag vanuit de arbeidsmarkt naar specifieke competenties maakt dat er nooit voorheen zoveel opleidingen waren waar na 1 jaar geen enkele schoolverlater nog werkzoekend was.

Dit gegeven brengt met zich mee dat nu ook schoolverlaters uit minder goed presterende opleidingen bijkomende kansen krijgen. Werkgevers vinden niet echt wat zij zoeken en stellen hun eisen naar beneden bij. Schoolverlaters geven de hoop op om onmiddellijk in hun vakgebied aan de slag te kunnen gaan en stellen zich open voor andere jobs. Het resultaat is een win-win voor beide partijen, de werkgever komt misschien tot het besluit dat zijn eisen ietwat overdreven waren terwijl de schoolverlater tot de vaststelling komt dat er meer is in de wereld dan datgene waarvoor hij gestudeerd heeft.

Het omgekeerde geldt natuurlijk ook. Wie 1 jaar na het verlaten van de school nog 0 arbeidsdagen op de teller heeft, kan zich moeilijk verschuilen achter het feit dat er geen werk is. Een beetje zelfonderzoek lijkt hier geen overbodige luxe.

In dit segment blijven de schoolverlaters uit het secundair beroepsonderwijs van de 2de graad en het deeltijds secundair beroepsonderwijs sterk oververtegenwoordigd. Hun parcours dat geleid heeft langs verschillende opleidingen en veelal ook scholen, blijkt niet de ideale voorbereiding op een snelle intrede op de arbeidsmarkt.

Nochtans moeten er ook voor hen zeker kansen weggelegd zijn maar het ontbreekt hen dikwijls aan mentale arbeidsmarktrijpheid.

Voor het eerst zien we dan ook dat de kloof tussen het reguliere beroepsonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, die we al een tijdje zagen verkleinen, nu helemaal dichtgereden is. Het doet ons besluiten dat werkgevers de voorkeur geven aan een schoolverlater met een (lichte) handicap boven een ongemotiveerde schoolverlater.

Mede ook door de gunstige economische situatie schreven zich iets minder schoolverlaters bij de VDAB in als werkzoekende. Hun aandeel bedraagt nu nog 64%.

Duidelijk is ook dat voor een weinig mobiele schoolverlater de woonplaats een rol kan spelen. Schoolverlaters uit West-Vlaanderen of Vlaams-Brabant hebben het een stuk makkelijker om een eerste job te vinden dan pakweg Limburgers. Uiteraard kunnen deze Limburgers ook bij West-Vlaamse bedrijven solliciteren maar we stellen vast dat er niet enkel een interregionaal mobiliteitsprobleem is maar dat ook tussen Vlaamse regio's de uitwisseling van arbeidskrachten dikwijls niet vlot verloopt.

2 op 3 laaggeschoolden zijn mannen en bij de hooggeschoolden is bijna 6 op 10 schoolverlaters een vrouw. Dit onevenwicht neemt in deze studie zelfs nog licht toe. De vrouwelijke dominantie bij de hoger geschoolden blijft dus voortduren en er dient over gewaakt dat dit op termijn niet tot problemen leidt als vrouwen teveel zouden kiezen voor wat doorgaat als typische vrouwvriendelijke opleidingen.

Hoe de intrede op de arbeidsmarkt verloopt voor schoolverlaters uit de diverse studieniveaus, -richtingen en opleidingen wordt verder in deze studie in detail besproken.

* Het is mogelijk dat percentages in de grafieken licht afwijken van de waarden in de tekst. Dit is te wijten aan afrondingsfouten. In voorkomend geval hebben de waarden vermeld in de tekst voorrang op deze in de grafieken.

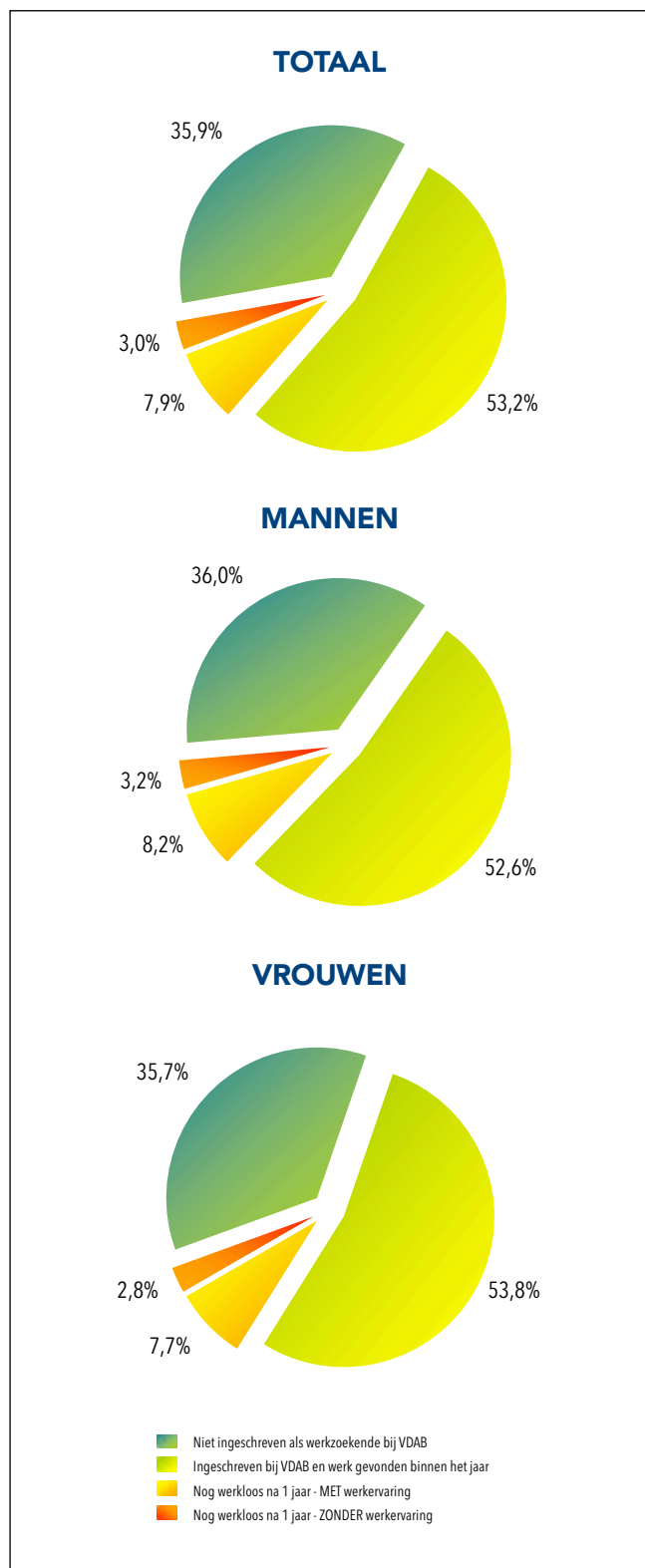
Via de website van VDAB worden ook detailgegevens ter beschikking gesteld die betrekking hebben op alle opleidingen en die uitgesplitst zijn naar provincie en geslacht.

Sommige gegevens die in deze publicatie niet of slechts summier aan bod kwamen worden in de detailgegevens nog verder uitgediept.

Al deze gegevens kan u raadplegen via de website van de VDAB: <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Alle schoolverlaters

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	77.766	77.494
Aantal ingeschreven VDAB:	49.874	52.700
Nog werkzoekend na 1 jaar:	8.515	9.966
Restpercentage:	10,9%	12,9%
Zonder werkervaring:	3,0%	4,9%

Van alle schoolverlaters die in de periode februari 2006 t/m januari 2007 de school verlieten schreef 64,1% zich in als werkzoekende bij de VDAB.

Dit is een daling met 4%punt in vergelijking met vorige editie. Deze evolutie heeft te maken met de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt waarbij steeds meer studenten reeds vóór het afstuderen een arbeidscontract op zak hebben.

35,9% of meer dan 1 op 3 schoolverlaters vond een job zonder eerst als werkzoekende ingeschreven te zijn geweest.

89,1% van alle schoolverlaters was na 1 jaar niet meer werkzoekend. Iets meer dan 1 op 10 schoolverlaters was nog steeds ingeschreven bij de VDAB. Dit is een afname met 2%punt in vergelijking met de vorige studie.

7,9% van de schoolverlaters was wel nog ingeschreven na 1 jaar maar had toch **werkervaring** opgedaan gedurende deze periode.

Werkzoekenden 'met werkervaring' zijn, hoewel ze 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn, in de periode tussen hun inschrijving bij de VDAB en 30 juni 2007 minstens één maal uit de werkzoekendenbestanden verdwenen.

Werkzoekenden '**zonder werkervaring**' waren 1 jaar na het verlaten van de schoolbanken nog niet actief op de arbeidsmarkt.

3% van de schoolverlaters wachtte op het einde van de opvolgingsperiode nog steeds op een eerste **werkervaring**. Dit is een duidelijke daling (een verbetering dus) in vergelijking met de vorige studie toen het aandeel zonder werkervaring nog 4,9% bedroeg.

Het aandeel schoolverlaters dat zich niet inschreef als werkzoekende is quasi gelijk bij mannen en vrouwen.

Het aandeel van de vrouwen dat na 1 jaar nog ingeschreven was als werkzoekende (10,5%) ligt beduidend lager dan dat bij de mannen (11,4%).

Schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn en in dat jaar geen enkele werkervaring opdeden, hebben de aansluiting met de arbeidsmarkt compleet gemist.

Deze jongeren verdienen bijzondere aandacht vooraleer ze dreigen weg te zinken in de langdurige werkloosheid.

Geografische spreiding

Veruit de meeste schoolverlaters (28,9%) wonen in de provincie Antwerpen en samen met de provincie Oost-Vlaanderen (23,2%) vinden wij in deze 2 provincies meer dan de helft van alle schoolverlaters terug. Limburg telt dan weer het kleinste aantal schoolverlaters.

De doorstroming van schoolverlaters naar de arbeidsmarkt verloopt nog altijd het vlotst in West-Vlaanderen waar na 1 jaar minder dan 1 op 10 schoolverlaters als werkzoekende is ingeschreven en waar slechts 2% geen werkervaring kon opdoen gedurende dat jaar. De provincie Vlaams-Brabant doet het amper minder goed voor wat het rest% betreft maar het aantal schoolverlaters zonder werkervaring ligt hier met 3% wel hoger.

Hoewel Limburg het kleinste aantal schoolverlaters telt blijft het in deze provincie het moeilijkst voor schoolverlaters om hun plaats op de arbeidsmarkt te veroveren. 13,6% is nog werkzoekend na 1 jaar en 4,1% van hen kon geen werkervaring opdoen gedurende dat jaar.

T.o.v. de vorige editie is de toestand merkbaar verbeterd in alle provincies maar de onderlinge verhoudingen blijven ongewijzigd. Uitgesplitst naar geslacht blijkt dat de mannelijke schoolverlaters in Limburg beter aan de bak komen. Met een rest% van 12,6% zitten ze dicht in de buurt van dat van de provincie Oost-Vlaanderen terwijl Antwerpen zelfs onder 12% zakt.

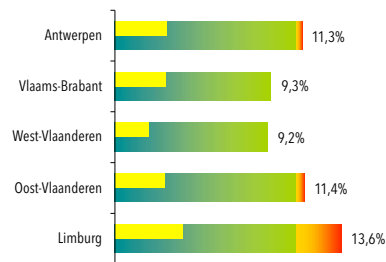
Mannelijke schoolverlaters zijn het best af in West-Vlaanderen, het rest% ligt er het laagst en ook de dynamiek is er het grootst.

In tegenstelling tot de mannen kunnen de vrouwelijke schoolverlaters in Limburg de kloof met hun seksegenoten in de andere provincies niet dichten. Met een rest% van 14,6% presteren zij bijna volle 4%punt slechter dan Antwerpen. In de andere Vlaamse provincies ligt het rest% telkens onder het gemiddelde voor Vlaanderen.

Frappant, maar niettemin logisch is het lage rest% bij de vrouwen in Vlaams-Brabant dat hier beter scoort dan West-Vlaanderen.

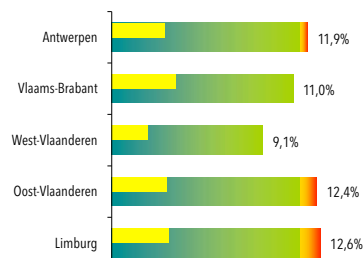
Het verschil zit hem in de structuur van de tewerkstelling, meer industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen en meer diensten in Vlaams-Brabant.

REST % - TOTAAL

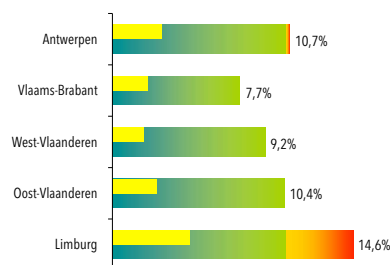
	Schoolverlaters			Nog WZ na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	22.445	14.045	2.531	11,3%	3,1%
Vlaams-Brabant	12.028	7.495	1.124	9,3%	3,0%
West-Vlaanderen	14.342	9.089	1.318	9,2%	2,0%
Oost-Vlaanderen	18.061	11.787	2.060	11,4%	3,0%
Limburg	10.890	7.458	1.482	13,6%	4,1%
Vlaanderen	77.766	49.874	8.515	10,9%	3,0%

REST % - MANNEN

	Schoolverlaters			Nog WZ na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	11.270	6.962	1.337	11,9%	3,2%
Vlaams-Brabant	6.043	3.855	663	11,0%	3,9%
West-Vlaanderen	7.324	4.595	669	9,1%	2,2%
Oost-Vlaanderen	9.028	5.897	1.120	12,4%	3,3%
Limburg	5.377	3.678	678	12,6%	3,4%
Vlaanderen	39.042	24.987	4.467	11,4%	3,2%

REST % - VROUWEN

	Schoolverlaters			Nog WZ na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	11.175	7.083	1.194	10,7%	3,0%
Vlaams-Brabant	5.985	3.640	461	7,7%	2,2%
West-Vlaanderen	7.018	4.494	649	9,2%	1,9%
Oost-Vlaanderen	9.033	5.890	940	10,4%	2,7%
Limburg	5.513	3.780	804	14,6%	4,7%
Vlaanderen	38.724	24.887	4.048	10,5%	2,8%

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
 ■ Deel rest% boven het gemiddelde
 ■ % zonder werkervaring

Studieniveau gebruikte afkortingen

Om de gegevens betreffende de schoolverlaters op een zinvolle manier te kunnen analyseren, is het nodig de totale populatie te verdelen in een aantal kleinere groepen. Wij noemen ze studieniveaus hoewel dit begrip in de onderwijswereld wellicht een andere betekenis heeft.

Soms worden indelingen gebruikt die een samenvoeging zijn van verschillende studieniveaus.

De indeling in niveaus en groter vindt u hiernaast.

Voor de indeling in studieniveaus worden schoolverlaters die een niveau aanvatten maar niet afmaakten, teruggekoppeld naar hun vorig studieniveau dat zij wel afmaakten.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs een gespecialiseerde of aanvullende opleiding volgden, worden eveneens teruggekoppeld naar hun behaalde basisdiploma. Deze werkwijze wordt vooral gehanteerd om versnippering tegen te gaan.

In de detailgegevens worden alle gegevens immers nog eens geventileerd naar geslacht en regio (<http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>)

Tot en met de 3de graad en de 4de graad voor het beroepssecundair onderwijs, wordt geen rekening gehouden of iemand al dan niet geslaagd is.

Voor het hoger onderwijs worden enkel de schoolverlaters vermeld die daadwerkelijk een diploma behaalden.

In wat volgt worden de resultaten per studieniveau besproken. Voor de studieniveaus t/m de 2de graad secundair onderwijs is de bespreking summier, vanaf de 3de graad secundair onderwijs volgt een meer uitgebreide bespreking.

Benaming studieniveau

Korte naam

Laaggeschoold:

Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	Max. SO1
Leertijd (Syntra)	LEERTIJD
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	DBSO
Algem. sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	ASO2
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	BSO2
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	TSO2
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	KSO2

Middengeschoold:

Algem. sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	ASO3
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	BSO3 & BSO4
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	TSO3
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	KSO3

Hooggeschoold*:

Hoger onderwijs van 1 cyclus	HO1C
Hoger onderwijs van 2 cycli	HO2C
Universitair onderwijs	UNIV

* Men spreekt in de vernieuwde structuur van bachelor- en masteropleidingen.

Professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn in de eerste plaats gericht op de beroepspraktijk en hebben tot doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en van competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen. Een professioneel gerichte bacheloropleiding biedt als dusdanig een directe uitstroommogelijkheid naar de arbeidsmarkt en is als dusdanig te vergelijken met het huidige HO1C.

Academisch gerichte bacheloropleidingen hebben tot doel de studenten te brengen tot een niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder. Zij stromen door naar een masteropleiding.

De masteropleidingen hebben tot doel de studenten te brengen tot een gevorderd niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, dat noodzakelijk is voor de autonome beoefening van de wetenschappen of de kunsten of voor de aanwending van deze wetenschappelijke of artistieke kennis in de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen. Zij zullen in de toekomst de opleidingen uit het HO2C en UNIV vervangen.

Bacheloropleidingen hebben een studieomvang van minstens 180 studiepunten. Masteropleidingen hebben een studieomvang van minstens 60 studiepunten.

Een studiepunt stemt overeen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren voorgeschreven onderwijs-, en evaluatieactiviteiten. Hiermee wordt dus de studieomvang van elke opleiding en ook elk opleidingsonderdeel uitgedrukt.

Overzicht per studieniveau

Het aandeel van de laaggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters blijft quasi stabiel (van 15% naar 14,9%). Het aandeel van deze laaggeschoolden 1 jaar na het verlaten van de school blijft echter toenemen (van 31,9% naar 33,6%). Zelfs op een oververhitte arbeidsmarkt moeten laaggeschoolde schoolverlaters het duidelijk afleggen tegen hun hoger geschoolde collega's.

Het aandeel van de middengeschoolden ligt 1 jaar na het verlaten van de school iets hoger dan hun aandeel bij het verlaten van de school. De middengeschoolden presteren daarmee iets minder goed dan in de vorige studie.

Het aandeel hooggeschoolde schoolverlaters blijft quasi constant t.o.v. vorig jaar (41,2% t.o.v. 41%) maar 1 jaar na het verlaten van de school bedraagt hun aandeel nog slechts 21,3% wat beter is dan in de vorige studie.

Hoe hoger de scholingsgraad, hoe minder kans om als schoolverlater werkloos te blijven.

Enkel de LEERTIJD, in positieve zin en het KSO3, in negatieve zin vormen een uitzondering op deze regel.

Bij de groep **laaggeschoolden** blijven vooral de schoolverlaters uit het DBSO en BSO2 het slecht doen. Schoolverlaters met Max. SO1 doen het de laatste 2 edities opvallend goed. Schoolverlaters na leertijd blijven sterk presteren, vooral omwille van een 100% alternering school-werk.

Zonder meer positief is de sterke daling van het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar (van 10,5% naar 6,7%). De combinatie van een strikte opvolging en een sterke vraag werpt hier wel degelijk zijn vruchten af. De leertijd blijft ook op dit punt sterk presteren met slechts 1,2% van de schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar.

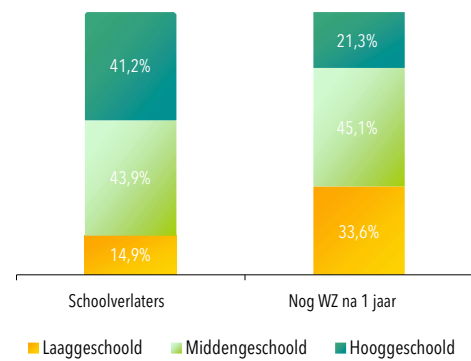
Bij de **middengeschoolden** bedraagt het rest% 11,3% tegenover 13,4% in de vorige studie. Alle niveaus bij de middengeschoolden gaan er op vooruit maar TSO3 en BSO3 & BSO4 maken de grootste sprong.

KSO3 gaat er ook op vooruit maar blijft toch een stuk achter bij de andere niveaus bij de middengeschoolden. Onder druk van de activeringsmaatregelen is de dynamiek bij de schoolverlaters uit het KSO3 wel sterk toegenomen. Het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar uit dit studieniveau daalt op 2 jaar tijd van 12,4% naar 4,6%.

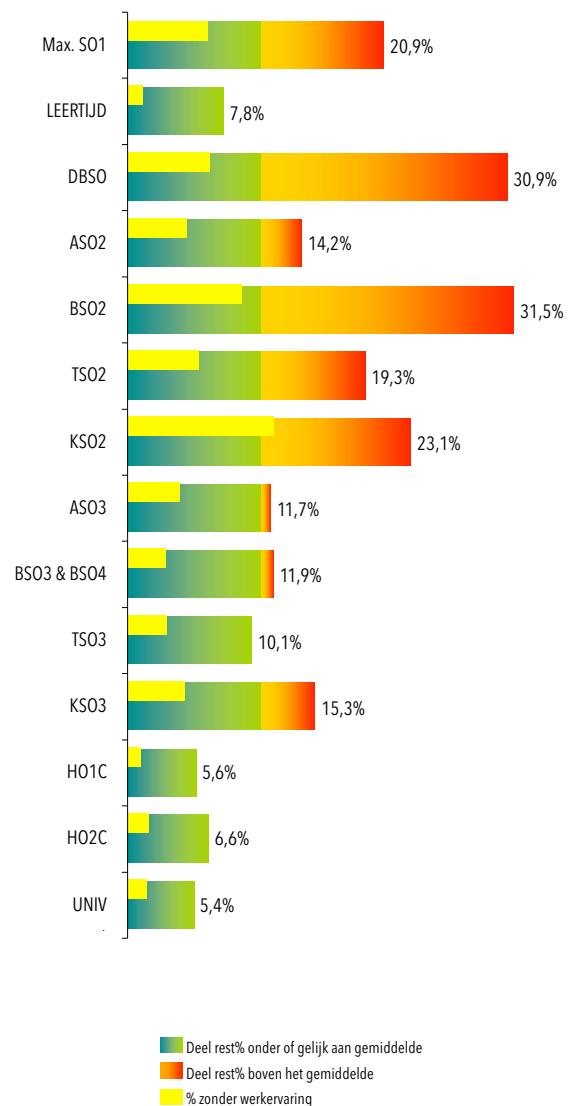
Binnen het **hoger onderwijs** wordt het HO1C als best presterende studieniveau voor het eerst ingehaald door het universitair onderwijs. Het HO2C is aan een heuse inhaaloperatie begonnen en ziet zijn rest% dalen van 8,7% naar 6,6%.

Ook het aandeel hooggeschoolde schoolverlaters dat er niet in slaagde enige werkervaring op te doen in de periode tot 1 jaar na het afstuderen ligt historisch laag, het bedraagt nu nog slechts 1,3% tegenover 2,3% in de vorige studie.

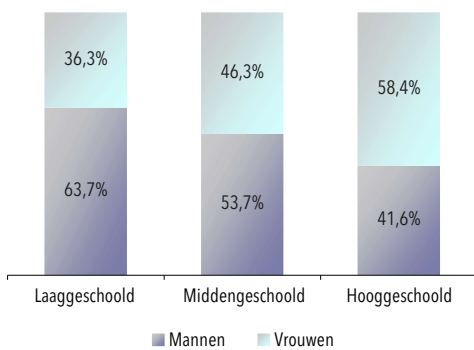
NAAR SCHOLING

NAAR STUDIENIVEAU

NAAR SCHOLING

NAAR STUDIENIVEAU

In de grafiek hiernaast zien we dat het aandeel van de vrouwen in het aantal schoolverlaters toeneemt met het scholingsniveau.

Het aandeel van de mannen bij de **laaggeschoolden** blijft constant op 63,7%.

Ook bij de **middengespoolden** blijft de verhouding mannen – vrouwen praktisch ongewijzigd ten opzichte van vorige editie.

Bij de **hooggeschoolden** neemt het aandeel vrouwen nog steeds lichtjes toe, het bedraagt nu 58,4% tegenover 58,1% in de vorige studie.

De mannen slagen er dus ook in deze editie niet in hun achterstand op de vrouwen in het hoger onderwijs om te buigen.

Ongeveer 2 op 3 schoolverlaters zonder enig getuigschrift of diploma zijn mannen. Door een gebrek aan maturiteit lopen een aantal jongens al in het begin van het secundair onderwijs een onoverbrugbare achterstand op. In dit toch wel zorgelijk fenomeen valt de laatste jaren weinig verbetering op te merken.

Bij de laaggeschoolde schoolverlaters blijft het overwicht van de mannen groot en neemt met uitzondering van Max. SO1 en DBSO zelfs nog licht toe. Het studieaanbod in deze niveaus is dan ook veel meer op mannen dan op vrouwen gericht.

In het secundair onderwijs van de 3de graad is er meer evenwicht in het aantal mannelijke en vrouwelijke schoolverlaters.

Enkel in het TSO3 zijn de mannen beduidend in de meerderheid onder invloed van een meer genderbepaald aanbod.

In het niveau BSO3 & BSO4 zorgen de vrouwen voor een bijna evenwicht, vooral onder invloed van de opleidingen uit het studiegebied 'Personenzorg', die zowel in BSO3 als in BSO4 quasi volledig door vrouwen bevolkt worden.

In het kunstsecundair onderwijs van de 3de graad is 6 op 10 schoolverlaters een vrouw.

In het hoger onderwijs van 1 cyclus (HO1C) neemt het aandeel van de vrouwen nog toe, van 62,7% naar 63,5%. Vrouwen maken in dit niveau al jaren de dienst uit, vooral door een zeer groot overwicht in de studiegebieden 'Gezondheidszorg', 'Onderwijs' en 'Sociaal-agogisch werk'.

Mannen zijn enkel dominant aanwezig in het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie'.

In het HO2C neemt het aandeel mannen verder toe t.o.v. de vorige studie. Mannen hadden hier reeds een overwicht maar dit wordt nog versterkt door de toename van het aantal mannelijke afgestudeerde industrieel ingenieurs.

Bij de academici leveren de mannen terug iets in t.o.v. de vorige editie en stijgt het aandeel van de vrouwelijke schoolverlaters nu tot 58,3% tegenover 57,8% in de vorige studie.

Resultaten per studieniveau

In wat volgt wordt dieper ingegaan op de resultaten van de 14 weerhouden studieniveaus.

Voor ieder niveau wordt het aantal schoolverlaters, diegenen die zich als werkzoekende inschreven bij de VDAB, het restpercentage en de dynamiek bekeken naar geslacht.

Voor de studieniveaus **t/m de 2de graad** secundair onderwijs, het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied³ grafisch weergegeven.

Tevens wordt zowel voor mannen als voor vrouwen een top 5 gegeven van de **studiegebieden** die het meeste schoolverlaters tellen.

Ook van deze studiegebieden wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

Voor de studieniveaus **vanaf de 3de graad** secundair onderwijs wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied grafisch weergegeven.

Daarnaast worden ook op dezelfde wijze de 10 best en de 10 slechtst presterende studierichtingen of opleidingen in kaart gebracht.

Telt een studieniveau niet meer dan 20 studierichtingen of opleidingen, dan worden deze allemaal vermeld.

Vanaf de 3de graad secundair onderwijs wordt, zowel voor de mannen als voor de vrouwen, een top 5 van de **studierichtingen of opleidingen** met de meeste schoolverlaters vermeld. Ook hier wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

³ Studiegebieden, studierichtingen en opleidingen worden slechts vermeld voor zover zij minstens 20 schoolverlaters tellen.

In de detailgegevens komen alle studiegebieden, -richtingen en opleidingen voor.
<http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	1.581	1.330
Aantal ingeschreven VDAB:	678	667
Nog werkzoekend na 1 jaar:	330	312
Restpercentage:	20,9%	23,5%
Zonder werkervaring:	6,5%	12,7%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die binnen het secundair onderwijs niet verder kwamen dan het 1ste jaar van de 2de graad.

Er wordt slechts gerapporteerd over het niveau zelf.

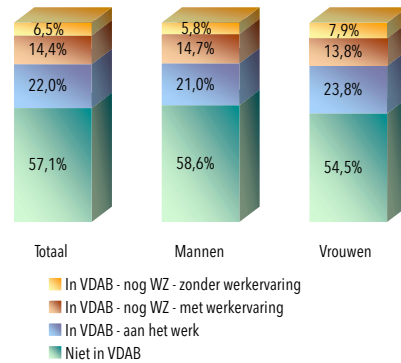
Bijna 6 op 10 van deze schoolverlaters is niet ingeschreven geweest als werkzoekende bij de VDAB. Verder onderzoek moet uitwijzen of ze ook daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt van de gunstige economische situatie om de school te verlaten nadat ze een arbeidscontract op zak hadden.

Iets meer dan 1 op 5 van deze schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds als werkzoekende ingeschreven wat een iets beter resultaat is in vergelijking met de vorige studie waar het rest% nog 23,5% bedroeg.

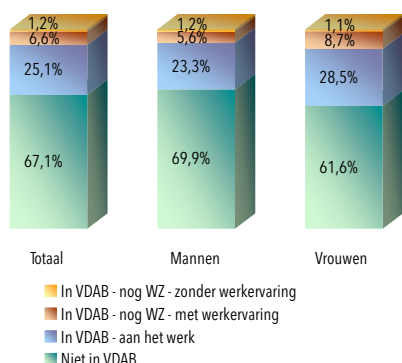
Voor het eerst sinds jaren zien wij dat deze gunstige evolutie zich ook doorzet in de dynamiek. Het aandeel van deze schoolverlaters dat na 1 jaar nog geen enkele werkervaring kon opdoen halveert praktisch, het daalt van 12,7% naar 6,5%.

Het aandeel van de mannelijke schoolverlaters binnen deze groep daalt voor het 2de jaar op rij licht maar overtreft nog steeds ruimschoots dat van de vrouwen. Een andere kijk op studeren bij het begin van het secundair onderwijs tussen jongens en meisjes zou hiervoor de belangrijkste verklaring zijn. De achterstand die hier opgelopen wordt kan in veel gevallen later niet meer opgehaald worden.

Het rest% ligt iets hoger bij de vrouwen dan bij de mannen en dit verschil komt vooral tot uiting bij het groter aandeel vrouwen dat na 1 jaar nog geen werkervaring kon opdoen.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	1.625	2.088
Aantal ingeschreven VDAB:	535	981
Nog werkzoekend na 1 jaar:	127	227
Restpercentage:	7,8%	10,9%
Zonder werkervaring:	1,2%	3,8%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters (sv) terug na het beëindigen van een leertijd ingericht door Syntra.

2 op 3 schoolverlaters vonden een job na het beëindigen van hun opleiding in de leertijd zonder eerst bij de VDAB ingeschreven te zijn.

7,8% van de schoolverlaters uit de leertijd is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend en slechts 1,2% had niet de kans om werkervaring op te doen gedurende deze periode. De leertijd blijft hiermee a-typisch presteren voor de groep van laaggeschoolden en dit in positieve zin.

Het aanbod binnen de leertijd richt zich meer naar mannen dan naar vrouwen en de opleidingen die zij overwegend volgen doen het ook beter op de arbeidsmarkt. Hoewel het aanbod dus duidelijker op mannen is afgestemd slagen vrouwen er in deze editie toch in een deel van de kloof in het rest% dicht te rijden op de mannen. (Rest% vrouwen van 14,3% naar 9,8% en mannen van 8,9% naar 6,8%).

De dynamiek situeert zich zowel bij mannen als bij vrouwen op hetzelfde laag peil.

Opmerking:

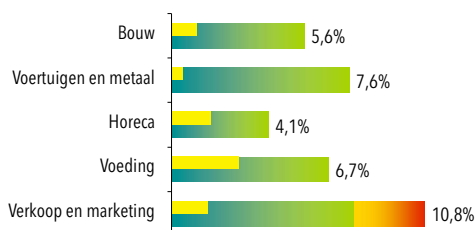
In voorgaande studies wezen we ook al op de gunstige invloed van een volwaardige alternatie tussen werken en leren voor het vinden van een eerste job.

Aangezien de leertijd de facto werken en leren combineert profiteert deze leervorm dan ook maximaal van dit effect, niet in het minst omdat een goed presterende leerling dikwijls in het opleidende bedrijf een job vindt.

Belangrijk om weten is echter dat er in de leertijd een aanzienlijke uitval is tussen het starten en het beëindigen van de opleiding, wat natuurlijk het rest% in gunstige zin beïnvloedt.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN

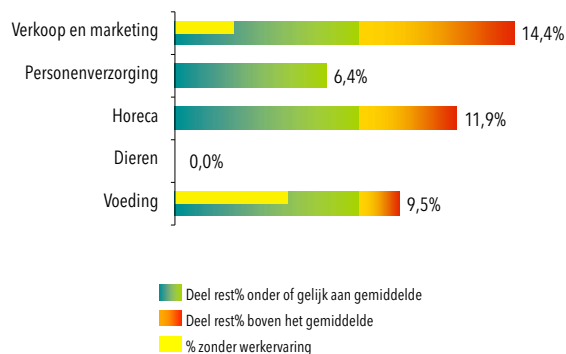
MANNEN

4 van de 5 meest gevolgde studiegebieden bij de mannen scoren beter dan het gemiddeld rest% voor de leertijd. 'Bouw' (372 sv) is het meest bevolkte studiegebied bij de mannen en maakt bijna 35% uit van het totaal aantal mannelijke schoolverlaters in de leertijd. Ook 'Voertuigen en metaal' (225 sv), 'Horeca' (121 sv) en 'Voeding' (105 sv) zijn populaire studiegebieden bij de mannen. Al deze studiegebieden presteren beter dan het gemiddelde rest% voor de leertijd.

Enkel 'Verkoop en marketing' (65 sv) doet het minder goed maar dit was in het verleden ook al zo.

VROUWEN

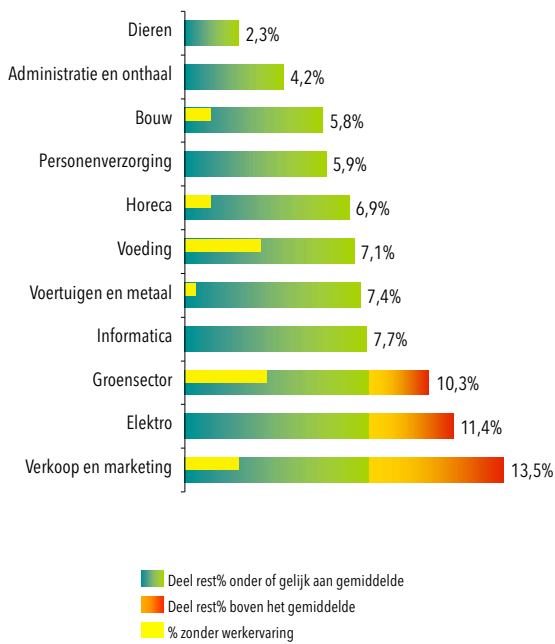
Bij de vrouwen is 'Verkoop en marketing' (202 sv) het studiegebied met de meeste schoolverlaters maar ook hier biedt het niet zo'n goede aansluiting met de arbeidsmarkt. 'Personenverzorging' (187 sv) kan eveneens op veel belangstelling rekenen en biedt heel wat betere perspectieven voor een job.

'Horeca' (67 sv) op 3 doet het een stuk minder goed maar heeft met 'Personenverzorging' gemeen dat alle schoolverlaters na 1 jaar werkervaring hadden opgedaan.

In het studiegebied 'Dieren' (28 sv) is geen enkele vrouwelijke schoolverlater nog werkzoekend na 1 jaar.

Wie een opleiding uit het kleine studiegebied 'Voeding' (21 sv) doet het wat minder goed dan gemiddeld voor de leertijd.

STUDIEGEBIEDEN

11 studiegebieden in de leertijd tellen minstens 20 schoolverlaters.

8 van deze studiegebieden scoren qua rest% beter dan het gemiddelde voor de leertijd.

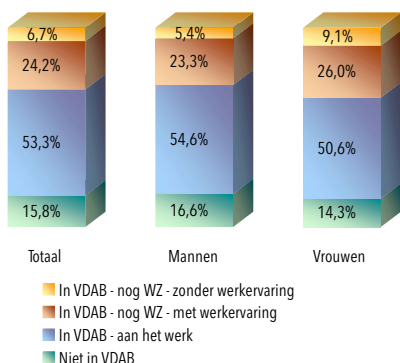
Het studiegebied 'Dieren' (44 sv) presteert het best. Ook 'Administratie en onthaal' (24 sv) doet het goed maar dit is een zeer klein studiegebied.

Veel belangrijker omwille van het grote aantal schoolverlaters zijn de studiegebieden 'Bouw' (378 sv) en 'Personenverzorging' (202 sv), zij beïnvloeden sterk het gunstige resultaat van de leertijd.

Ook de studiegebieden 'Horeca' (188 sv), 'Voeding' (126 sv), 'Voertuigen en metaal' (229 sv) en 'Informatica' (26 sv) doen het beter dan het gemiddeld rest% voor de leertijd.

De opleidingen uit het studiegebied 'Groensector' (58 sv), 'Elektro' (44 sv) en 'Verkoop en marketing' (267 sv) presteren boven het gemiddelde, echter zonder dat we van een slechte prestatie voor dit niveau kunnen spreken.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	2.636	2.593
Aantal ingeschreven VDAB:	2.219	2.092
Nog werkzoekend na 1 jaar:	815	884
Restpercentage:	30,9%	34,1%
Zonder werkervaring:	6,7%	11,0%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters die een opleiding in het deeltijds beroepssecundair onderwijs hebben beëindigd, los van het behalen van een kwalificatiegetuigschrift of niet.

Het kleinste niveau waarover we rapporteren is het 'studiegebied'.

15,8% van de schoolverlaters uit het DBSO schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB. Zij stroomden rechtstreeks door naar de arbeidsmarkt. Dit aandeel ligt een stuk lager dan in de vorige editie toen het nog 19,3% bedroeg.

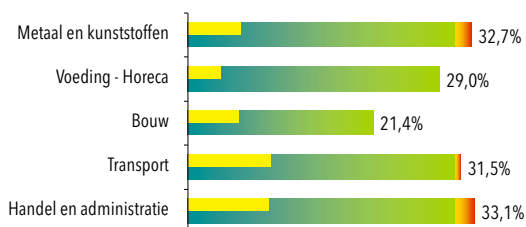
30,9% van de schoolverlaters uit het DBSO is 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend en hoewel dit een lichte verbetering is t.o.v. de vorige studie blijft het rest% toch zeer hoog.

Bij de vrouwen loopt het rest% zelfs op tot 35,1%.

6,7% van de schoolverlaters uit het DBSO is er niet in geslaagd om in het jaar volgend op het verlaten van de school ook maar enige werkervaring op te doen. Dit is een aanzienlijke verbetering tegenover vorige studie toen de dynamiek uitkwam op 11%. DBSO gaat zo mee met de trend dat de dynamiek van alle studieniveaus erop vooruitgaat.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN

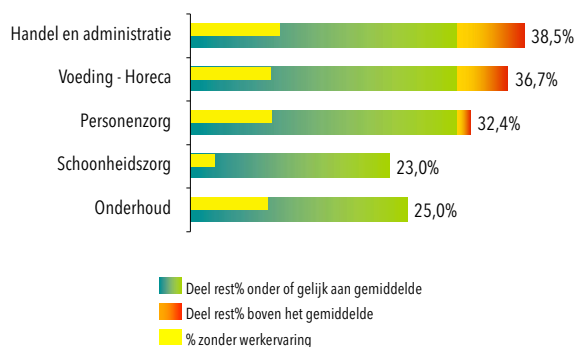
MANNEN

Van de 5 meest gevolgde studiegebieden bij de mannen haalt enkel 'Bouw' (243 sv) een redelijke score.

In het studiegebied 'Voeding - Horeca' (269 sv) is 29,0% nog werkzoekend na 1 jaar. Bij de overige 3 studiegebieden 'Metaal en kunststoffen' (333 sv), 'Transport' (200 sv) en 'Handel en administratie' (151 sv) loopt dit op tot bijna 1 op 3.

VROUWEN

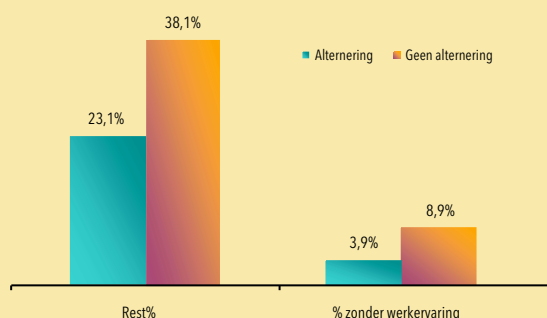

Bij de vrouwen volgden de meeste schoolverlaters een opleiding uit het studiegebied 'Handel en administratie' (340 sv) of 'Voeding - Horeca' (207 sv). Deze studiegebieden bieden het minst uitzicht op aansluiting met de arbeidsmarkt. 1 jaar later zijn respectievelijk 38,5% en 36,7% nog werkzoekend.

Ook het studiegebied 'Personenzorg' (170 sv) doet het niet zo goed.

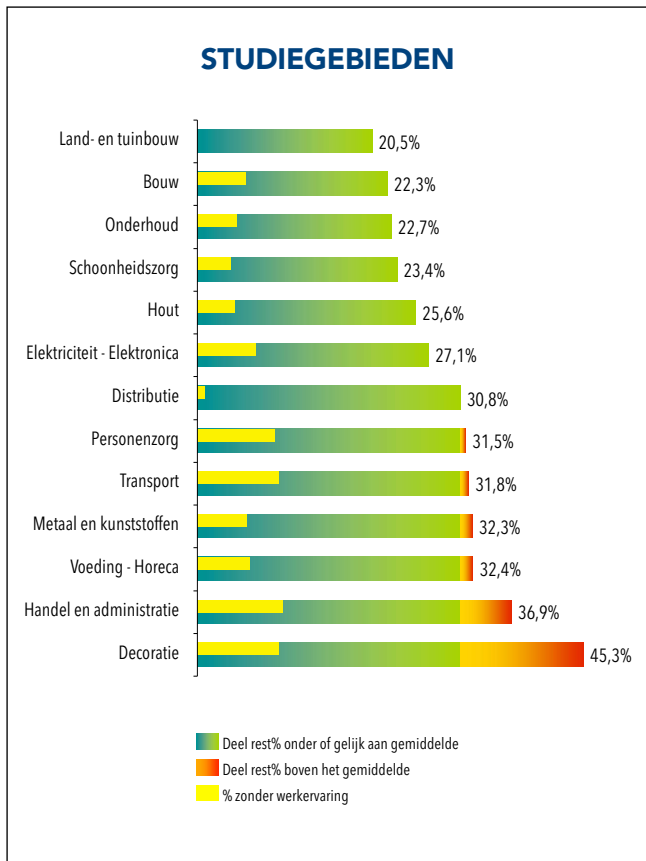
'Schoonheidszorg' (74 sv) en 'Onderhoud' (56 sv) doen het relatief iets beter dan het gemiddelde voor dit niveau.

Het effect van alternering

Uit de grafiek hiernaast blijkt duidelijk het positief effect van de alternering. Wie studie en werkervaring kon combineren heeft als schoolverlater uit het DBSO na 1 jaar nog 23,1% kans om werkzoekend te zijn tegenover 38,1% voor wie deze werkervaring moest missen.

Dit verschil werkt ook door voor wat het opdoen van werkervaring betreft gedurende het eerste jaar na het verlaten van de school, hoewel hier de kloof beduidend kleiner is in vergelijking met de vorige studie.

13 studiegebieden in het DBSO tellen minstens 20 schoolverlaters.

7 van deze studiegebieden scoren qua rest% beter dan het gemiddelde voor dit niveau maar in het best scorende studiegebied 'Land- en tuinbouw' (44 sv) is toch nog 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar al heeft iedere schoolverlater uit dit studiegebied dan wel al enige werkervaring kunnen opdoen.

In de studiegebieden 'Bouw' (247 sv), 'Onderhoud' (132 sv), en 'Schoonheidszorg' (77 sv) blijft het rest% nog net onder 25% en gelukkig konden ook hier reeds heel wat schoolverlaters enige werkervaring verwerven.

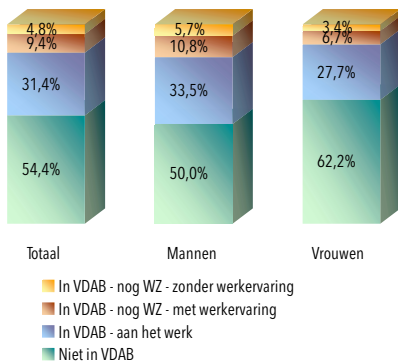
In de opleidingen uit het studiegebied 'Elektriciteit – Elektronica' (118 sv) zijn gemiddeld nog meer dan 1 op 4 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

Hoewel het studiegebied 'Distributie' (120 sv) nog net onder het gemiddelde rest% blijft voor het DBSO is toch bijna 1 op 3 schoolverlaters na 1 jaar op zoek naar een job.

'Personenzorg' (178 sv), 'Transport' (201 sv), 'Metaal en kunststoffen' (344 sv) en 'Voeding – Horeca' (476 sv) verkeren in hetzelfde geval maar scoren licht boven het gemiddelde rest% voor dit niveau.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Handel en administratie' (491 sv) heeft weinig reden tot juichen maar vooral de schoolverlaters uit het studiegebied 'Decoratie' (53 sv) zagen hun kansen om na 1 jaar werk te vinden bijna tot de helft herleid. Het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring schommelt in deze studiegebieden rond 10%, wat flink hoger is dan het gemiddelde voor DBSO.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	331	369
Aantal ingeschreven VDAB:	151	202
Nog werkzoekend na 1 jaar:	47	67
Restpercentage:	14,2%	18,2%
Zonder werkervaring:	4,8%	10,0%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het algemeen secundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten maar voordien ASO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet. Circa 60% van alle schoolverlaters in dit niveau verkeren in dit geval. Zij moeten wel heel schoolmoe geweest zijn om hun studies te stoppen op een zucht van de finish.

Het aantal schoolverlaters in dit niveau is beperkt en vergelijkbaar met dat in de vorige editie. De meeste schoolverlaters die zonder diploma van het secundair onderwijs op de arbeidsmarkt komen zijn reeds door het watervaleffect in het TSO of meer nog het BSO terecht gekomen.

Iets meer dan de helft van de schoolverlaters uit het ASO2 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB. Dit betekent dat schoolverlaters uit het ASO2 vrij vlot hun weg vinden naar een eerste job.

1 op 7 schoolverlaters was nog steeds als werkzoekende ingeschreven 1 jaar na het verlaten van de school, dit is een gevoelige verbetering tegenover de vorige editie en ook ruim beter dan het gemiddelde rest% voor de ganse groep van laaggeschoolden (24,7%).

Net als bij alle andere niveaus bij de laaggeschoolden zijn ook in het ASO2 de mannen oververtegenwoordigd en stromen zij ook minder goed uit naar de arbeidsmarkt.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN MANNEN

205 schoolverlaters volgden een opleiding uit het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs', 1 op 6 was nog steeds werkzoekend na 1 jaar.

Ook hier valt op dat ondanks het niet afmaken van de studie de doorstroming toch nog behoorlijk is en dat bij diegenen die na 1 jaar nog als werkzoekende zijn ingeschreven slechts 5,9% niet gewerkt heeft binnen dat jaar.

VROUWEN

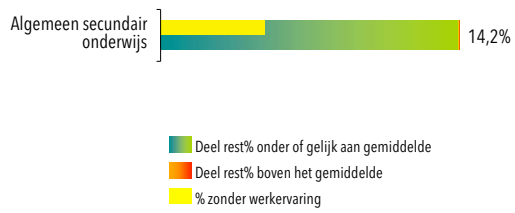

Op een paar uitzonderingen na volgden alle vrouwelijke schoolverlaters een opleiding uit het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (118 sv).

1 jaar na het verlaten van de school is slechts 10,2% nog ingeschreven als werkzoekende bij de VDAB wat opmerkelijk goed is voor dit niveau.

De dynamiek ligt bij de vrouwen zelfs nog hoger dan bij de mannen, slechts 3,4% van de vrouwelijke schoolverlaters uit het ASO2 wachtten na 1 jaar nog op hun eerste tewerkstelling.

STUDIEGEBIEDEN

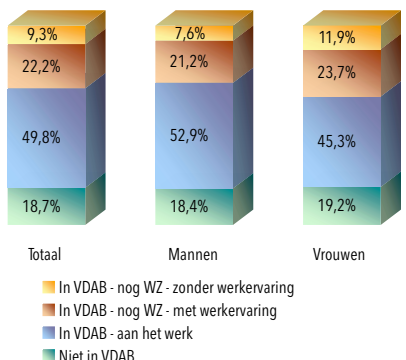

Het ASO2 telt slechts 1 studiegebied met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (323 sv) is 1 op 7 schoolverlaters na 1 jaar nog op zoek naar een job.

1 op 20 schoolverlaters heeft na 1 jaar nog niet gewerkt en dat is de helft beter dan in de vorige studie.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	4.067	3.836
Aantal ingeschreven VDAB:	3.307	3.216
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.280	1.336
Restpercentage:	31,5%	34,8%
Zonder werkervaring:	9,3%	12,3%

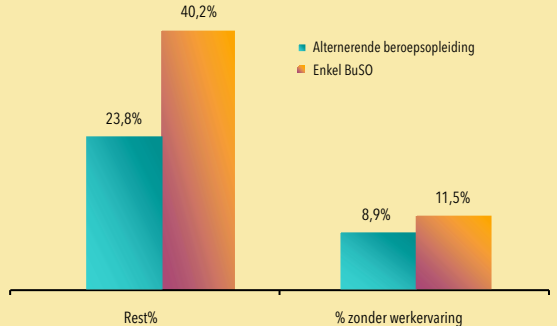

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die de derde graad van het beroepssecundair onderwijs niet afgemaakt hebben.

De schoolverlaters uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) die opgeleid werden voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit (OV3) worden ook bij BSO2 ondergebracht evenals diegenen die na het BuSO nog een alternerende beroepsopleiding (ABO) volgden.

Bijna 1 op 3 schoolverlaters uit dit niveau is nog werkzoekend na 1 jaar en iets minder dan 1 op 10 heeft dan nog geen werkervaring opgedaan. De vrouwen doen het in dit niveau opmerkelijk minder goed dan de mannen.

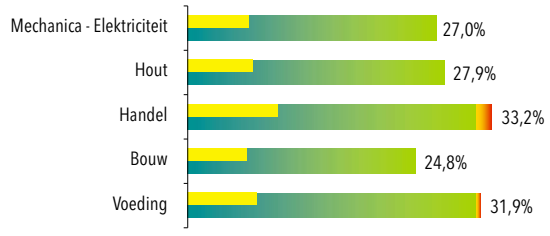
Het effect van alternering

De bovenstaande grafiek geeft het effect aan van een bijkomend jaar alternerende beroepsopleiding (ABO) na het volgen van een BuSO-opleiding. 40,2% van alle schoolverlaters die zich aanbieden op de arbeidsmarkt na het volgen van een opleiding in het BuSO zijn na 1 jaar nog werkzoekend. Bij de schoolverlaters die bijkomend een jaar ABO volgden daalt het rest% naar 23,8%.

Opvallend is de stijging van het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar en dit zowel bij de schoolverlaters met enkel BuSO als bij diegenen die ook nog een ABO volgden.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN MANNEN

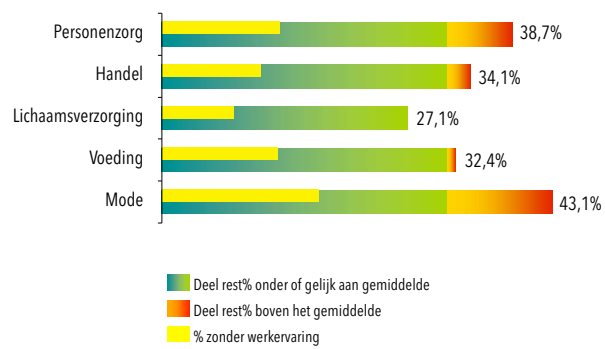

Van de 5 studiegebieden met de meeste schoolverlaters bij de mannen scoren 'Handel' (337 sv) en 'Voeding' (213 sv) boven het gemiddelde rest% voor BSO2.

De meeste mannelijke schoolverlaters in dit niveau volgden een opleiding uit het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit' (806 sv). 'Hout' (369 sv) en 'Bouw' (250 sv) kan ook op heel wat mannelijke belangstelling rekenen maar in tegenstelling tot de algemene trend verbeteren zij hun prestatie niet merkbaar tegenover de vorige editie.

Een positieve evolutie merken wij gelukkig wel bij het aandeel zonder werkervaring dat gevoelig daalt.

VROUWEN

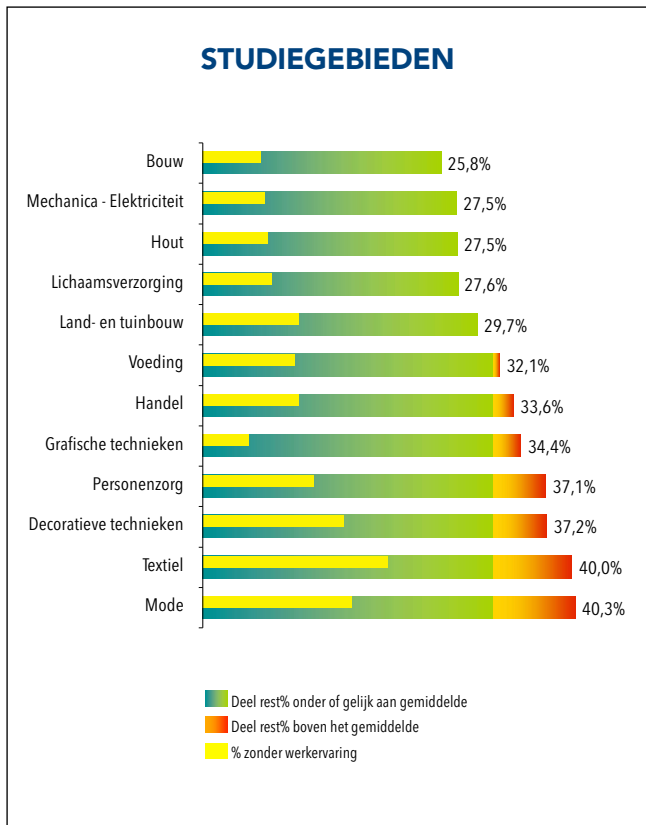
Het BSO is een studieniveau met een erg genderbepaald aanbod. De meest gevolgde opleidingen bij de vrouwen verschillen dan ook sterk van deze bij de mannen.

Uitgezonderd 'Lichaamsverzorging' (255 sv) presteren alle andere studiegebieden slechter dan gemiddeld voor dit niveau.

'Personenzorg' (697 sv) is dan wel populair maar biedt weinig kansen op een job. 'Handel' (296 sv) blijft eveneens sterk in trek net als 'Voeding' (173 sv) maar 1 op 3 schoolverlaters is na 1 jaar nog als werkzoekende ingeschreven.

Het studiegebied 'Mode' (58 sv) biedt nog veel minder kansen, zeker omdat we hier ook nog eens te maken hebben met schoolverlaters die hun studie niet afmaakten. Het aandeel zonder werkervaring ligt bij deze groep ook extreem hoog (17,2%).

Meer gedetailleerde gegevens over het BuSO zijn beschikbaar op <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

12 studiegebieden in het BSO2 tellen minstens 20 schoolverlaters.

Hoewel het studiegebied 'Bouw' (256 sv) het best presteert is toch nog iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters na 1 jaar op zoek naar een job en dit ondanks de grote vraag naar arbeidskrachten in de bouwsector.

'Mechanica – Elektriciteit' (841 sv), 'Hout' (374 sv) en 'Lichaamsverzorging' (272 sv) en 'Land- en tuinbouw' (165 sv) doen het beter dan gemiddeld voor dit niveau. Dit is natuurlijk relatief want hun rest% blijft maar net onder 30%.

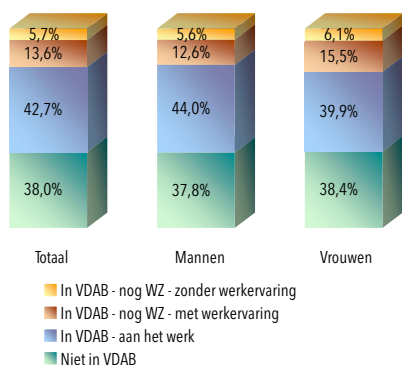
Positief is wel dat het aandeel zonder werkervaring in bijna al deze studiegebieden gevoelig gedaald is. Enkel het studiegebied 'Land- en tuinbouw' heeft af te rekenen met een kleinere dynamiek in vergelijking met de vorige studie.

In de studiegebieden 'Voeding' (386 sv), 'Handel' (633 sv), en 'Grafische technieken' (61 sv) is telkens nog ongeveer 1 op 3 schoolverlaters werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

Wie een opleiding volgde uit de studiegebieden 'Personenzorg' (819 sv), 'Decoratieve technieken' (145 sv), 'Textiel' (30 sv) of 'Mode' (62 sv) moet zich pas echt zorgen maken, het rest% voor deze studiegebieden schommelt rond 40% en ook het opdoen van werkervaring is voor wat de laatste 3 studiegebieden betreft niet zo evident.

De studiegebieden waarvan hierboven sprake deden het in de vorige editie ook al barslecht en verbeteren hun positie in deze studie nauwelijks. Het gaat nochtans om een grote groep schoolverlaters (1.056 sv).

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	1.184	1.254
Aantal ingeschreven VDAB:	734	876
Nog werkzoekend na 1 jaar:	229	308
Restpercentage:	19,3%	24,6%
Zonder werkervaring:	5,7%	12,8%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het technisch secundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien TSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Bijna 40% van alle schoolverlaters uit het TSO2 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB en stroomde dus rechtstreeks van de school door naar de arbeidsmarkt.

1 jaar na het verlaten van de school was nog 19,3% van deze schoolverlaters werkzoekend, wat een forse verbetering is in vergelijking met de vorige studie (24,6%).

5,7% had gedurende dat jaar nog geen werkervaring opgedaan en dit is meer dan een halvering ten opzichte van de vorige studie (12,8%).

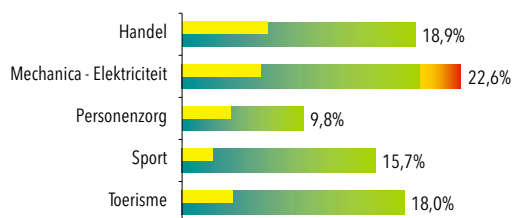
TSO2 is het studieniveau waar het overwicht van de mannen het grootst is, 2 op 3 schoolverlaters uit het TSO2 zijn mannen. Dit heeft natuurlijk te maken met het aanbod dat binnen TSO2 meer op mannen dan op vrouwen gericht is.

1 jaar na het verlaten van de school is het aandeel mannen dat nog werkzoekend is (18,2%) meer dan 3%punt lager dan dat bij de vrouwen (21,6%).

Qua dynamiek is er dan weer minder verschil tussen mannelijke en vrouwelijke schoolverlaters. Het aandeel schoolverlaters dat na 1 jaar nog geen werkervaring kon opdoen bedraagt 5,6% bij de mannen en 6,1% bij de vrouwen.

In de beide gevallen kunnen wij spreken van een spectaculaire verbetering ten opzichte van de vorige studie toen het aandeel zonder werkervaring nog respectievelijk 12,9% (M) en 12,8% (V) bedroeg.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN MANNEN

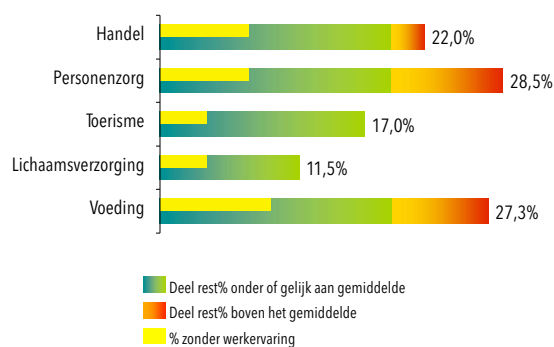
'Handel' (217 sv) is het meest bevolkte studiegebied bij de mannen in TSO2 maar iets minder dan 1 op 5 schoolverlaters is nog werkzoekend na 1 jaar.

'Mechanica – Elektriciteit' (190 sv) kan traditiegetrouw ook op heel wat mannelijk belangstelling rekenen maar doet het helemaal niet zo goed. Het studiegebied 'Personenzorg' (102 sv) doet het dan weer schitterend, rekening houdend met het feit dat het hier over afgebroken studies gaat.

'Sport' (83 sv) kan bij mannen op steeds meer belangstelling rekenen, de kansen op tewerkstelling zijn vergelijkbaar met deze uit de vorige studie maar de dynamiek nam sterk toe.

'Toerisme' (50 sv) komt op de 5de plek van meest bevolkte studiegebieden in TSO2. Iets minder dan 1 op 5 schoolverlaters is op zoek naar een job 1 jaar na het verlaten van de school. Bijna iedereen kon werkervaring opdoen in dat jaar wat positief is.

VROUWEN

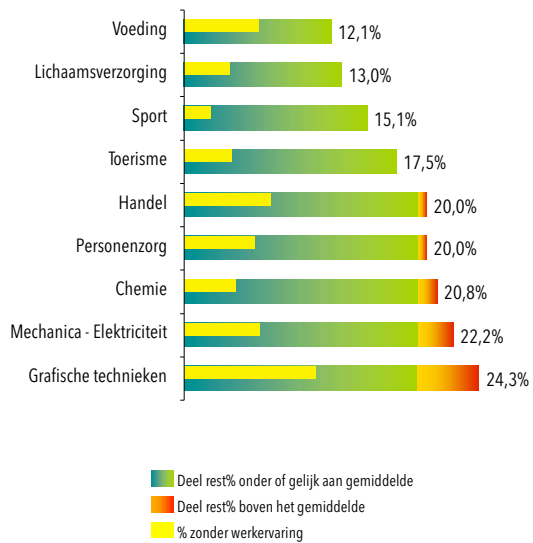
Net als bij de mannen is ook bij de vrouwen het studiegebied 'Handel' (123 sv) het grootst maar de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt minder vlot.

'Personenzorg' (123 sv) telt evenveel schoolverlaters maar de kansen op een job liggen gevoelig lager. Gelukkig kregen ook hier meer schoolverlaters reeds de kans om enige werkervaring op te doen.

'Toerisme' (53 sv) telt minder schoolverlaters dan in de vorige studie en presteert een stuk beter.

Ook 'Lichaamsverzorging' (52 sv) presteert gevoelig beter dan in de vorige editie en net als bij 'Toerisme' ligt het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar zeer laag. 'Voeding' (11 sv) scoort een hoog rest% maar de aantallen zijn te klein om hier betekenisvolle conclusies uit te trekken.

STUDIEGEBIEDEN

Van de 16 studiegebieden in het TSO2 zijn er amper 9 met minstens 20 schoolverlaters.

De studiegebieden 'Voeding' (33 sv) en 'Lichaamsverzorging' (54 sv) halen uitstekende scores in vergelijking met de vorige studie en t.o.v. het gemiddelde binnen TSO2.

'Sport' (93 sv) dat het ook in de vorige editie al goed deed scheert nu ook weer hoge toppen en vooral het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar is extreem laag.

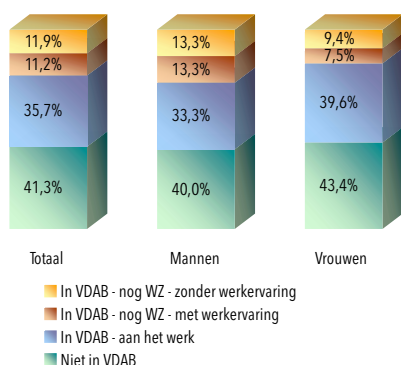
'Toerisme' (103 sv) scoort een stuk beter dan in de vorige editie en ook hier zijn er nog weinig schoolverlaters die geen werkervaring opdeden tijdens hun eerste jaar na het verlaten van de school.

In de studiegebieden 'Handel' (340 sv), 'Personenzorg' (225 sv) en 'Chemie' (48 sv) schommelt het rest% rond 20% maar daalt het aandeel van de schoolverlaters zonder werkervaring sterk.

De studiegebieden 'Mechanica - Elektriciteit' (194 sv) en 'Grafische technieken' (37 sv) presteren het zwakst in dit niveau, net als in de vorige studie.

In het studiegebied 'Grafische technieken' ligt het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring daarenboven ook nog eens op een hoog peil voor dit studieniveau.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	143	148
Aantal ingeschreven VDAB:	84	97
Nog werkzoekend na 1 jaar:	33	41
Restpercentage:	23,1%	27,7%
Zonder werkervaring:	11,9%	12,2%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien KSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

KSO2 is veruit het kleinste studieniveau (143 sv). Ongeveer 4 op 10 schoolverlaters schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB. Wij gaan er dus van uit dat zij zelf aansluitend op hun studies een job hebben gevonden.

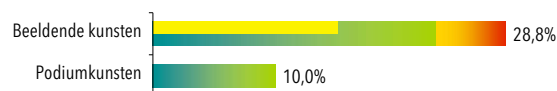
23,1% van de schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school op zoek naar een job en hoewel dit ruim 4%punt beter is dan in de vorige studie blijft het toch vrij hoog.

In tegenstelling tot de andere niveaus waar het aandeel van de schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar meestal sterk afneemt, daalt dit aandeel in KSO2 slechts licht van 12,2% naar 11,9%.

1 jaar na het verlaten van de school zijn er in verhouding nog veel meer mannen dan vrouwen werkzoekend. Ook het aandeel van de mannelijke schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog geen werkervaring opdeed ligt gevoelig hoger dan dat bij de vrouwen.

Gezien het geringe aantal schoolverlaters in dit niveau is het aan te raden de cijfers met de nodige omzichtigheid te benaderen. Kleine verschillen in absolute aantallen kunnen vrij grote procentuele sprongen tot gevolg hebben.

MEEST GEVOLGDE STUDIEGEBIEDEN MANNEN

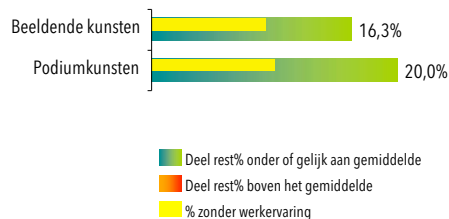

Het studiegebied 'Beeldende kunsten' (80 sv) biedt niet echt garanties op een vlotte doorstroming naar de arbeidsmarkt voor mannelijke schoolverlaters.

Ook het aandeel zonder werkervaring ligt met 15% zeer hoog wat wijst op een gebrek aan flexibiliteit van de schoolverlaters in kwestie.

Het studiegebied 'Podiumkunsten' (10 sv) is te klein in omvang om er iets zinnigs over te kunnen zeggen.

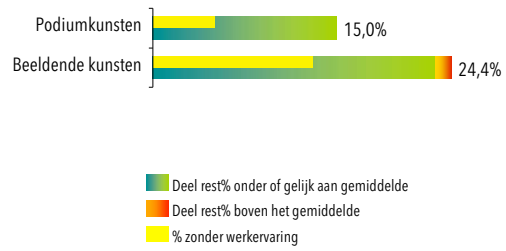
VROUWEN

Vrouwen doen het in het studiegebied 'Beeldende kunsten' (43 sv) alleszins beter dan de mannen.

'Podiumkunsten' (10 sv) telt net zoals bij de mannen te weinig schoolverlaters om betrouwbare conclusies toe te laten.

STUDIEGEBIEDEN

Er zijn binnen het KSO2 slechts 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

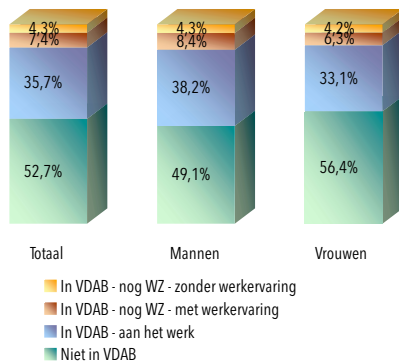
In het studiegebied 'Podiumkunsten' (20 sv) is 15% van de schoolverlaters na 1 jaar nog werkzoekend.

Het studiegebied 'Beeldende kunsten' (123 sv) doet het met een rest% van 24,4% heel wat minder goed.

Schoolverlaters die kiezen voor een artistieke opleiding, kiezen in de eerste plaats voor het creatieve aspect en laten zich minder leiden door tewerkstellingskansen.

Ondanks een sterk toegenomen jobaanbod stromen de schoolverlaters uit het KSO2 amper beter door naar de arbeidsmarkt.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	5.500	6.070
Aantal ingeschreven VDAB:	2.604	2.870
Nog werkzoekend na 1 jaar:	641	757
Restpercentage:	11,7%	12,5%
Zonder werkervaring:	4,3%	6,0%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad in het algemeen secundair onderwijs.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden van het ASO3 worden eveneens aan dit niveau toegevoegd.

Ruim de helft van de schoolverlaters uit het ASO3 is niet ingeschreven geweest als werkzoekende bij de VDAB. In tegenstelling tot andere niveaus mogen wij er hier niet zomaar vanuit gaan dat ook zij rechtstreeks uitstromen naar de arbeidsmarkt (zie opmerking onderaan deze pagina).

11,7% van alle schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend. 4,3% heeft op dat ogenblik nog steeds geen enkele werkervaring kunnen opdoen. De vrouwen doen het in de beide gevallen beter dan de mannen.

Opmerking:

Bij de studenten die een ASO-diploma behalen zijn er een aantal die hoger onderwijs aanvatten in een instelling die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitenlands onderwijs).

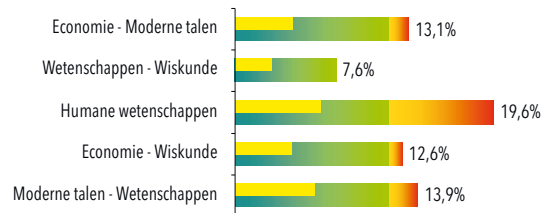
Dit betekent dat zij niet doorstromen naar de arbeidsmarkt. In dit geval is het totaal aantal schoolverlaters overschat en is het restpercentage onderschat.

Aangezien dit effect voornamelijk speelt voor studenten die universitair onderwijs aanvatten, en de studenten uit het ASO3 een groot aandeel hebben in deze instroom, wordt het aantal schoolverlaters uit het ASO3 overschat.

Er zijn geen cijfers beschikbaar omtrent het aantal schoolverlaters dat na het ASO3 voortgezette studies aanvat in een instelling die niet is onderworpen aan de regelgeving van het departement Onderwijs.

De impact op het rest% is bijgevolg tot op vandaag moeilijk in te schatten, maar zeker is dat het onderschat wordt wat betekent dat het ASO3 minder goed presteert dan uit de beschikbare cijfers blijkt.

MEEST GEVOLGDE STUDIERICHTINGEN MANNEN

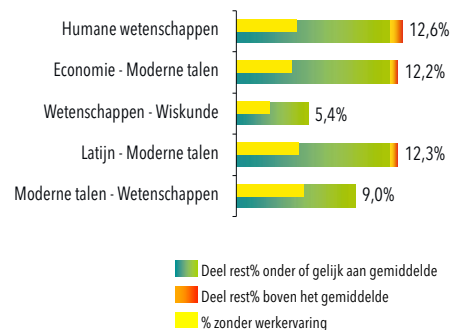
'Economie – Moderne talen' (678 sv) blijft de meest gevolgde studierichting in het ASO3 bij de mannen. Met een rest% van 13,1% presteert het iets onder het gemiddelde voor het ASO3.

'Wetenschappen – Wiskunde' (511 sv) kan ook op heel wat belangstelling rekenen en scoort zeer goed. Opvallend is ook het zeer klein aandeel van de schoolverlaters zonder werkervaring.

'Humane wetenschappen' (496 sv) biedt dan weer niet zo'n goede perspectieven op de arbeidsmarkt, 1 op 5 mannen is na 1 jaar nog werkzoekend.

'Economie – Wiskunde' (285 sv) en 'Moderne talen – Wetenschappen' (166 sv) halen beide een rest% dat niet veel afwijkt van het gemiddelde voor het ASO3.

VROUWEN

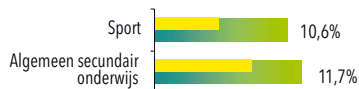
'Humane wetenschappen' (810 sv) is erg in trek bij de vrouwen in het ASO3. De richting presteert iets zwakker dan het gemiddelde rest% voor het ASO3.

'Economie – Moderne talen' (719 sv) wedijvert qua prestaties met de humane wetenschappen.

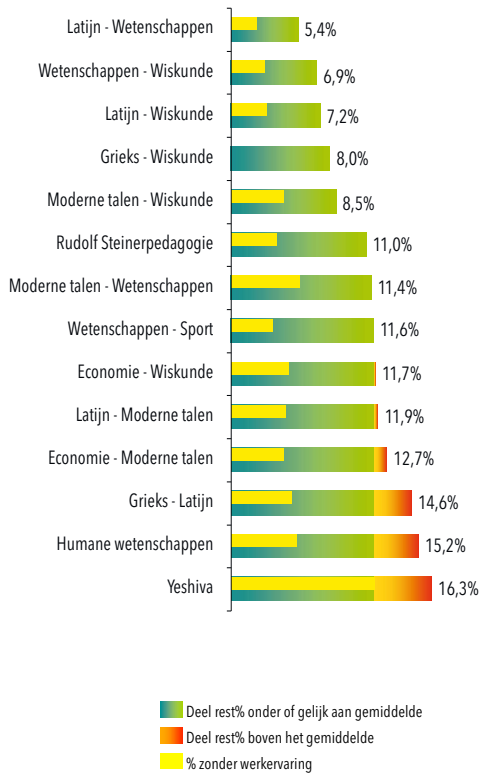
Net als bij de mannen scheert ook de richting 'Wetenschappen – Wiskunde' (239 sv) bij de vrouwen hoge toppen. Bijna alle schoolverlaters uit deze richting hebben gedurende het eerste jaar ook werkervaring kunnen opdoen.

'Latijn – Moderne talen' (212 sv) doet het iets minder goed dan gemiddeld terwijl 'Moderne talen – Wetenschappen' (177 sv) het dan wel weer goed doet.

STUDIEGEBIEDEN

STUDIERICHTINGEN

Het ASO3 telt slechts 2 studiegebieden.

Het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' is veruit het belangrijkste met 5.358 schoolverlaters.

Het studiegebied 'Sport' telt 142 schoolverlaters en doet het iets beter.

Binnen het ASO3 komen 14 studierichtingen voor die elk minstens 20 schoolverlaters tellen. 9 richtingen halen een rest% onder het gemiddelde voor ASO3.

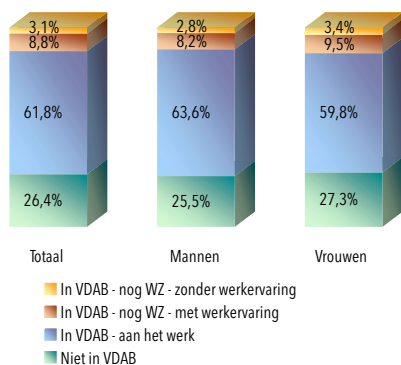
'Latijn - Wetenschappen' (148 sv) haalt het beste resultaat, maar ook in de richtingen 'Wetenschappen - Wiskunde' (750 sv), 'Latijn - Wiskunde' (249 sv), 'Grieks - Wiskunde' (25 sv) en 'Moderne talen - Wiskunde' (165 sv) is 1 jaar na het verlaten van de school minder dan 1 op 10 schoolverlaters nog werkzoekend.

In een zestal studierichtingen ligt het rest% net onder of net boven het gemiddelde rest% voor het ASO3.

'Rudolf Steinerpedagogie' (82 sv), dat voor het tweede jaar op rij behoorlijk presteert, 'Moderne talen - Wetenschappen' (343 sv), 'Wetenschappen - Sport' (121 sv), 'Economie - Wiskunde' (393 sv), 'Latijn - Moderne talen' (360 sv) en 'Economie - Moderne talen' (1.397 sv) verkeren in dit geval.

'Grieks - Latijn' (82 sv), 'Humane Wetenschappen' (1.306 sv) en 'Yeshiva' (43 sv) sluiten de rij met restpercentages die al bij al niet extreem hoog liggen.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	14.829	14.150
Aantal ingeschreven VDAB:	10.920	11.031
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.762	2.032
Restpercentage:	11,9%	14,4%
Zonder werkervaring:	3,1%	5,3%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de of 4de graad van het BSO.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien BSO3 of BSO4 hadden gevolgd, worden eveneens in dit niveau ondergebracht.

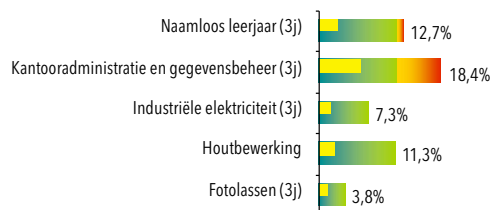
Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB wat iets meer is dan in de vorige studie.

1 jaar na het verlaten van de school zijn 11,9% van deze schoolverlaters nog werkzoekend wat beduidend beter is dan in de vorige editie (14,4%).

Het aandeel van de schoolverlaters die binnen het jaar geen werkervaring konden opdoen daalt sterk (van 5,3% naar 3,1%).

Vrouwen hebben iets meer moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt dan mannen en zij doen ook in iets mindere mate werkervaring op in het 1ste jaar na het verlaten van de school. Dit is natuurlijk het gevolg van het sterk genderbepaald aanbod in dit niveau waardoor vrouwelijke schoolverlaters ook sterk geconcentreerd zijn in een beperkt aantal studierichtingen.

MEEST GEVOLGDE STUDIERICHTINGEN MANNEN

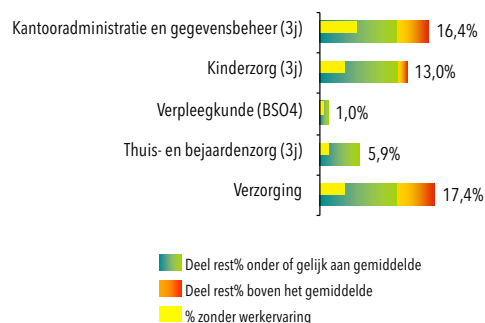
De meeste mannen in BSO3 volgen een 'Naamloos leerjaar (3j)' (739 sv), dit is een derde leerjaar van de 3de graad dat toegang geeft tot het hoger onderwijs.

'Kantooradministratie en gegevensbeheer (3j)' (721 sv) is ook erg in trek maar als opstap naar de arbeidsmarkt blijft deze richting zwak presteren.

Net als in de vorige editie doen ook 'Industriële elektriciteit (3j)' (383 sv) op 3 en vooral 'Fotolassen (3j)' (320 sv) op 5 het voortreffelijk.

Schoolverlaters uit de richting 'Houtbewerking' (355 sv) op 4 doen het dan weer wat minder goed spijts de grote vraag uit de sector.

VROUWEN

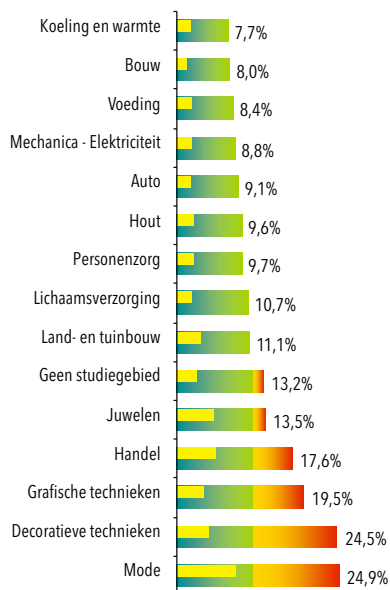
Omwille van het sterk genderbepaald aanbod ziet deze top 5 van meest gevolgde studierichtingen er bij de vrouwen op één uitzondering na totaal anders uit dan deze bij de mannen.

'Kantooradministratie en gegevensbeheer (3j)' (1.186 sv) is de meest gevolgde richting bij de vrouwelijke schoolverlaters maar blijft moeilijk liggen op de arbeidsmarkt.

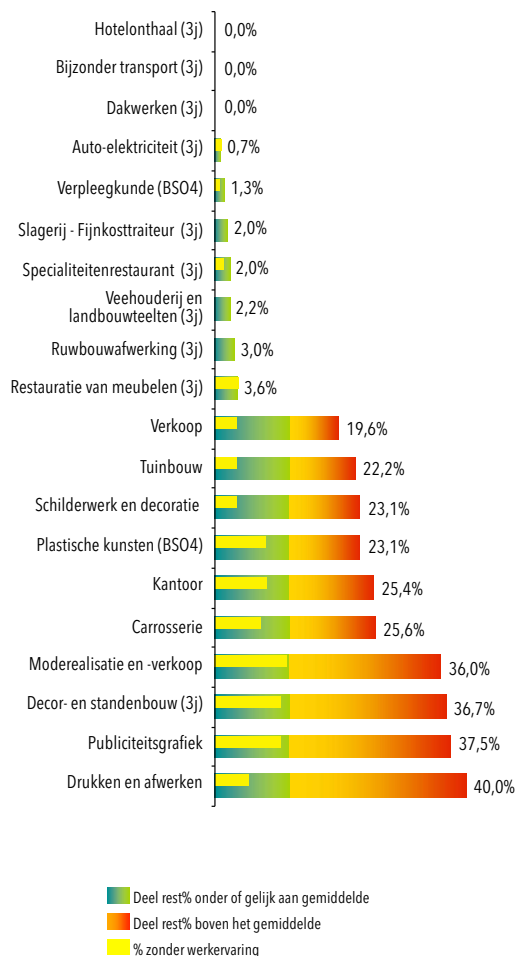
De 4 andere richtingen die deze top 5 vervolledigen behoren allemaal tot het studiegebied 'Personenzorg'. Vooral 'Verpleegkunde (BSO4)' (801 sv) blijft het schitterend doen maar ook met een opleiding 'Thuis- en bejaardenzorg (3j)' (732 sv) vind je vlot een job als schoolverlater.

Wie 'Kinderzorg (3j)' (943 sv) volgde heeft het wat moeilijker op de arbeidsmarkt en wie de school verliet na het volgen van een opleiding 'Verzorging' (603 sv) na 6 jaar secundair beroepsonderwijs ondervindt de grootste moeite om aan de slag te gaan. Wellicht zit hier nog enige reserve om het nijpend tekort aan verpleegkundigen te helpen oplossen?

STUDIEGEBIEDEN

STUDIERICHTINGEN

Het BSO3 & BSO4 telt 15 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In de studiegebieden 'Koeling en warmte' (326 sv), 'Bouw' (562 sv), 'Voeding' (979 sv), 'Mechanica - Elektriciteit' (1.629 sv), 'Auto' (899 sv), 'Hout' (924 sv) en 'Personenzorg' (3.615 sv) zijn minder dan 1 op 10 schoolverlaters op zoek naar een job 1 jaar na het verlaten van de school.

Ook de studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (754 sv) en 'Land- en tuinbouw' (413 sv) doen het nog net beter dan het gemiddelde rest% voor dit niveau.

'Geen studiegebied' (1.082 sv) en 'Juwelen' (37 sv) doen het niet iets slechter dan het gemiddelde voor dit niveau.

Wie een opleiding volgde uit de studiegebieden 'Handel' (2.993 sv) of 'Grafische technieken' (128 sv) heeft bijna 20% kans om nog werkzoekend te zijn na 1 jaar.

Een opleiding volgen uit de studiegebieden 'Decoratieve technieken' (265 sv) of 'Mode' (193 sv) blijkt al helemaal geen goede keuze te zijn om snel werk te vinden.

In de grafiek hiernaast zijn de 10 meest en de 10 minst succesvolle studierichtingen uit het BSO3 & BSO4 opgenomen.

De 10 best presterende richtingen zijn naast 'Verpleegkunde (BSO4)' (919 sv) allemaal 3de jaren van de derde graad. Specialiseren loont dus in het BSO3.

In de richting 'Hotelonthaal (3j)' (43 sv), 'Bijzonder transport (3j)' (33 sv) en 'Dakwerken (3j)' (33 sv) is niemand na 1 jaar nog werkzoekend.

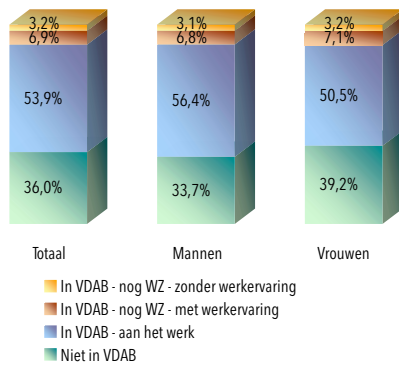
Ook de richtingen 'Auto-elektriciteit (3j)' (137 sv), 'Slagerij - Fijnkosttraiteur (3j)' (51 sv), 'Specialiteitenrestaurant (3j)' (100 sv), 'Veehouderij en landbouwteelten (3j)' (45 sv), 'Ruwbouwafwerking (3j)' (33 sv) en 'Restauratie van meubelen (3j)' (28 sv) bieden vlot toegang tot de arbeidsmarkt.

Bij de minder goed scorende richtingen vinden wij 'Verkoop' (153 sv) waar net geen 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend zijn na 1 jaar.

De opleidingen 'Tuinbouw' (63 sv), 'Schilderwerken en decoratie' (65 sv), 'Plastische kunsten (BSO4)' (26 sv), 'Kantoor' (402 sv) en 'Carrosserie' (86 sv) geven een risico om na 1 jaar nog werkzoekend zijn van ongeveer 1 op 4.

Wie een opleiding 'Moderealisatie en -verkoop' (89 sv), 'Decor- en standenbouw' (30 sv), 'Publiciteitsgrafiek' (40 sv) of 'Drukken en afwerken' (20 sv) volgde is het slechtst af, de kans om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn bedraagt quasi 4 op 10.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	13.017	13.026
Aantal ingeschreven VDAB:	8.326	8.659
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.316	1.617
Restpercentage:	10,1%	12,4%
Zonder werkervaring:	3,2%	5,1%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad van het TSO3.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien TSO3 hadden gevolgd, worden in dit niveau teruggezet.

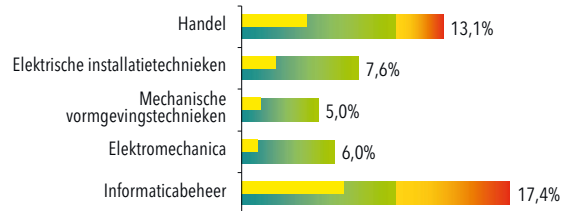
Iets meer dan 1 op 3 schoolverlaters uit het TSO3 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB, bij de vrouwen ligt dit aandeel zelfs bijna op 40%.

10,1% van de schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend, wat ruim beter is dan in de vorige editie (12,4%).

3,2% van alle schoolverlaters uit het TSO3 had na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan en ook dit is beter dan in de vorige studie (5,1%).

Vrouwen vinden iets makkelijker dan mannen rechtstreeks hun weg naar de arbeidsmarkt terwijl het rest% dan weer iets gunstiger uitpakt bij de mannen. Ook bij de schoolverlaters die na 1 jaar nog geen werkervaring opdeden vinden wij hetzelfde beeld, iets meer mannen dan vrouwen slaagden er naar verhouding in om werkervaring op te doen.

MEEST GEVOLGDE STUDIERICHTINGEN MANNEN

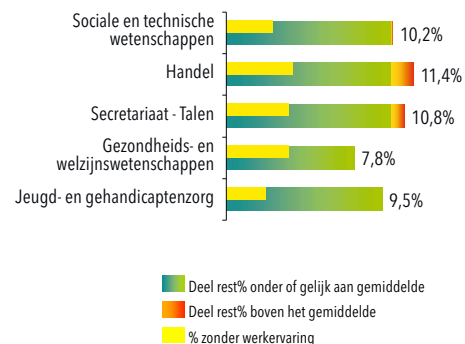

'Handel' (618 sv) is de meest gevolgde studierichting maar de aansluiting met de arbeidsmarkt is minder goed dan het gemiddelde voor dit niveau.

'Elektrische installatietechnieken' (591 sv), 'Mechanische vormgevingstechnieken' (501 sv) en 'Elektromechanica' (497 sv) kunnen ook op heel wat mannelijke belangstelling rekenen en presteren een stuk beter.

'Informatiebeheer' (453 sv) spreekt blijkbaar ook veel mannelijke leerlingen aan maar het biedt niet echt goede perspectieven voor het vinden van een job.

VROUWEN

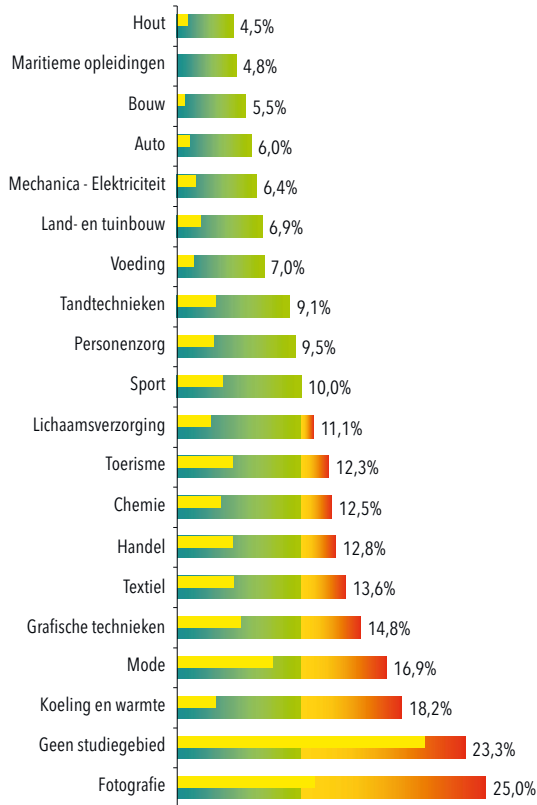

Bij de vrouwen vinden wij op 'Handel' (666 sv) na een totaal andere top 5 van meest gevolgde richtingen in het TSO3 dan bij de mannen.

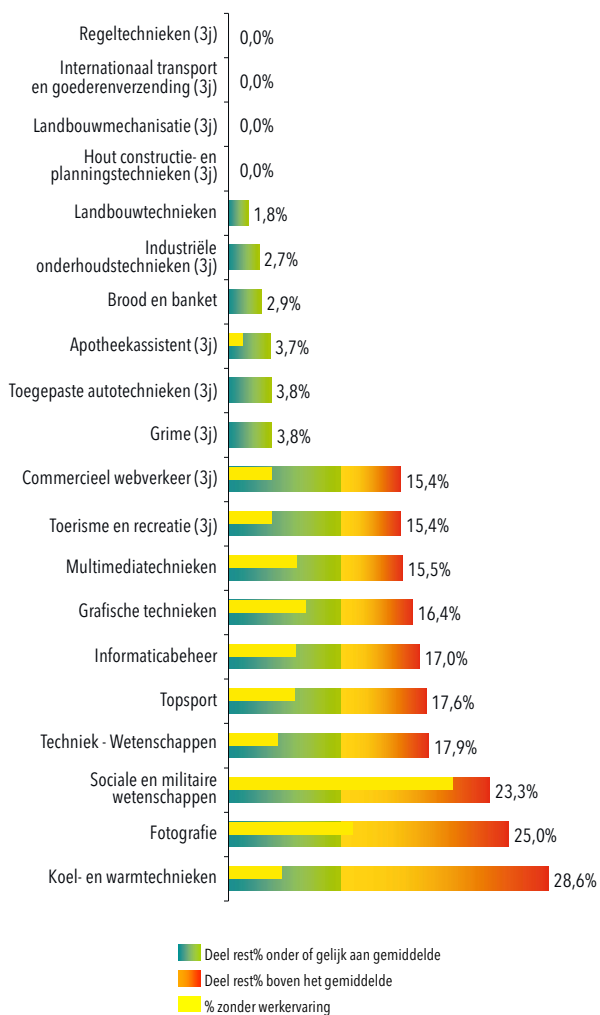
'Sociale en technische wetenschappen' (1.034 sv) is hier de meest gevolgde richting die net beter dan het gemiddelde scoort voor het TSO3.

'Secretariaat – Talen' (553 sv) doet het net als 'Handel' minder goed dan het gemiddelde rest% voor TSO3. 'Gezondheids- en welzijnswetenschappen' (449 sv), het vroegere verpleeggaspirant doet het zeer goed en 'Jeugd- en gehandicaptenzorg' (380 sv) op 5 slaagt er in om ook net iets beter te presteren dan het gemiddelde rest% voor het TSO3.

STUDIEGEBIEDEN

STUDIERICHTINGEN

Het TSO3 telt 20 studiegebieden met minstens 20 werkzoekenden.

In 10 studiegebieden is na 1 jaar nog minder dan 1 op 10 schoolverlaters werkzoekend.

In de studiegebieden 'Hout' (243 sv) en 'Maritieme opleidingen' (21 sv) is minder dan 5% nog werkzoekend na 1 jaar.

'Bouw' (181 sv), 'Auto' (318 sv), 'Mechanica-Elektriciteit' (2.458 sv), 'Land- en tuinbouw' (277 sv) en 'Voeding' (314 sv) bieden eveneens uitstekende kansen op tewerkstelling.

Ook wie 'Tandtechnieken' (33 sv), 'Personenzorg' (2.747 sv) of 'Sport' (549 sv) studeerde heeft een goede kans om na 1 jaar aan de slag te zijn.

De studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (515 sv), 'Toerisme' (759 sv), 'Chemie' (488 sv) en 'Handel' (3.570 sv) doen het iets slechter dan het gemiddelde rest% voor het TSO3.

In de studiegebieden 'Textiel' (22 sv) en 'Grafische technieken' (330 sv) is 1 op 7 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

Het studiegebied 'Mode' (65 sv) haalt een rest% van 16,9% en ook het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring ligt vrij hoog.

'Koeling en warmte' (33 sv) presteert nog iets minder goed maar bijna alle schoolverlaters konden werkervaring opdoen.

'Geen studiegebied' (30 sv) en 'Fotografie' (36 sv) tenslotte presteren ondermaats voor dit niveau.

Net als in het BSO3 blijkt ook in het TSO3 het volgen van een derde jaar in de derde graad te lonen. Bij de 10 best presterende studierichtingen vinden wij 8 specialisatiejaren van de derde graad terug.

Alle schoolverlaters uit de richtingen 'Regeltechniek (3j)' (73 sv), 'Internationaal transport en goederenverzekering (3j)' (32 sv), 'Landbouwmechanisatie (3j)' (29 sv) en 'Houtconstructie- en planningstechnieken (3j)' (27 sv) zijn na 1 jaar aan de slag.

Maar ook de opleidingen 'Landbouwtechnieken' (57 sv), 'Industriële onderhoudstechnieken (3j)' (74 sv), 'Brood en banket' (34 sv), 'Apotheekassistent (3j)' (81 sv), 'Toegepaste autotechnieken (3j)' (53 sv) en 'Grime (3j)' (26 sv) bieden een vlotte toegang tot de arbeidsmarkt.

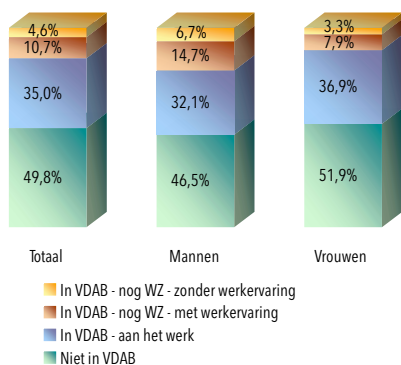
Het valt op dat het telkens gaat om weinig bevolkte studierichtingen.

Volg je daarentegen een opleiding 'Commercieel webverkeer (3j)' (26 sv), 'Toerisme en recreatie (3j)' (26 sv), 'Multimediatechnieken' (148 sv), 'Grafische technieken' (73 sv), 'Informaticabeheer' (499 sv), 'Topsport' (34 sv) of 'Techniek-Wetenschappen' (207 sv) dan heb je reeds beduidend minder kans om een job te vinden dan gemiddeld voor dit niveau.

Opleidingen als 'Sociale en militaire wetenschappen' (30 sv), 'Fotografie' (36 sv) en 'Koel- en warmtechnieken' (21 sv) bieden dan weer geen goede opstap naar de arbeidsmarkt maar tellen gelukkig weinig schoolverlaters.

In de richting 'Sociale en militaire wetenschappen' ligt het aandeel zonder werkervaring daarenboven ook nog eens extreem hoog (20%).

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	818	854
Aantal ingeschreven VDAB:	411	478
Nog werkzoekend na 1 jaar:	125	153
Restpercentage:	15,3%	17,9%
Zonder werkervaring:	4,6%	9,0%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2de of 3de jaar van de 3de graad van het KSO3.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien KSO3 hadden beëindigd, worden eveneens in rekening gebracht.

De helft van de schoolverlaters uit het KSO3 schreven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB, een gevoelige stijging voor het derde jaar op rij.

Ook het rest% in dit niveau blijft dalen maar de kloof met de andere niveaus bij de middengeschoolden blijft bestaan.

De krapte op de arbeidsmarkt enerzijds en de activering van de werkzoekenden anderzijds, hebben dan weer wel een gunstig effect op de dynamiek.

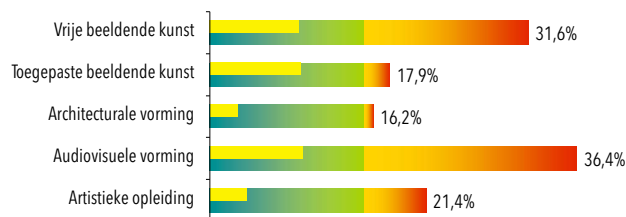
Het aandeel schoolverlaters uit dit niveau dat gedurende het 1ste jaar geen werkervaring opdeed is quasi gehalveerd.

Vrouwen doen het zowel qua rest% als qua dynamiek stukken beter dan de mannen in dit niveau.

1 jaar na het verlaten van de school is meer dan 1 op 5 mannen werkzoekend terwijl 6,7% dan nog geen werkervaring heeft opgedaan.

Bij de vrouwen is iets meer dan 1 op 10 na 1 jaar nog op zoek naar een job terwijl slechts 3,3% geen enkele werkervaring kon opdoen in dat jaar.

MEEST GEVOLGDE STUDIERICHTINGEN MANNEN

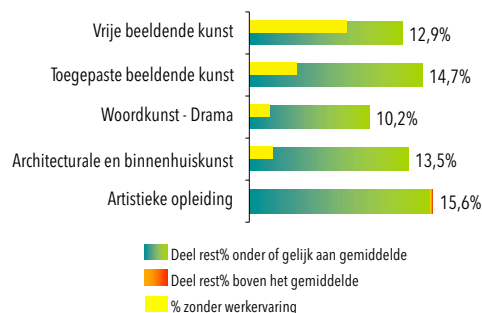
'Vrije beeldende kunst' is de meestbevolkte richting maar telt niet meer dan 57 schoolverlaters. Bijna 1 op 3 zijn na 1 jaar nog op zoek naar werk.

'Toegepaste beeldende kunst' (56 sv) en 'Architecturale vorming' (37 sv) doen het wat beter maar presteren, zoals alle meestgevolgde richtingen bij mannen, slechter dan gemiddeld voor dit niveau.

'Audiovisuele vorming' (33 sv) lijkt ook al niet direct een ideale opstap naar de arbeidsmarkt en in de richting 'Artistieke opleiding' (28 sv) zijn na 1 jaar nog meer dan 1 op 5 schoolverlaters op zoek naar een job.

Alle richtingen bij de mannen tellen wel maar een beperkt aantal schoolverlaters waardoor vertekening kan ontstaan.

VROUWEN

Bij de vrouwen doet slechts 1 van de 5 meestbevolkte studierichtingen het licht slechter dan het gemiddelde rest% voor KSO3.

Opmerkelijk is ook dat gelijkaardige opleidingen het bij de vrouwen een stuk beter doen dan bij de mannen.

'Vrije beeldende kunst' (85 sv) is bij de vrouwen net als bij de mannen de meestbevolkte richting maar het rest% bedraagt hier nog niet de helft dan dat bij de mannen.

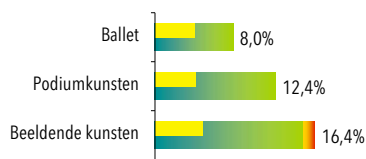
'Toegepaste beeldende kunst' (75 sv) kan net als bij de mannen ook bij de vrouwen op heel wat belangstelling rekenen en doet het hier eveneens beter.

'Woordkunst-Drama' (59 sv) is een sterk vervrouwelijkte richting en scoort goed.

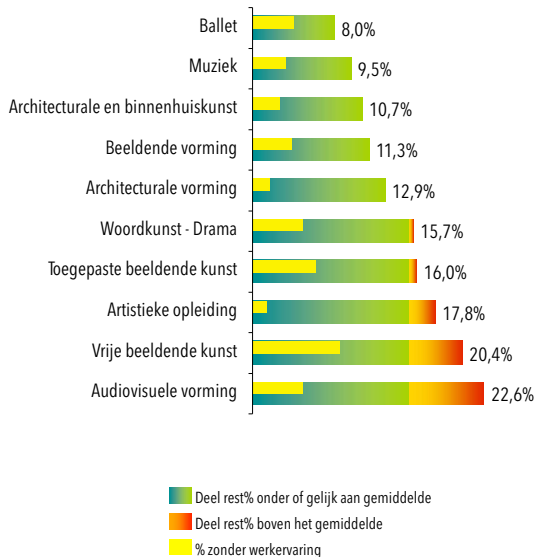
'Architecturale en binnenhuiskunst' (52 sv) spreekt ook overwegend vrouwen aan en presteert net iets beter dan het gemiddelde voor KSO3.

'Artistieke opleiding' (45 sv) sluit de rij van deze top 5 en ook hier zien we dat vrouwen het in deze richting beduidend beter doen dan hun mannelijke collega's.

STUDIEGEBIEDEN

STUDIERICHTINGEN

Het KSO3 telt slechts 3 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied 'Ballet' (25 sv) scoort het best.

In het studiegebied 'Podiumkunsten' (170 sv) is na 1 jaar nog 1 op 8 schoolverlaters werkzoekend.

'Beeldende kunsten' (623 sv), veruit het grootste studiegebied doet het minder goed, 1 op 6 schoolverlaters uit dit studiegebied zijn nog werkzoekend na 1 jaar.

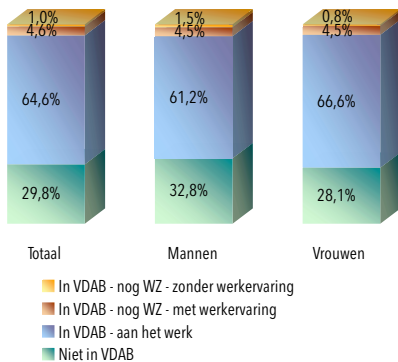
Slechts 2 richtingen tellen minder dan 1 op 10 nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar. 'Ballet' (25 sv) scoort het best, op korte afstand gevolgd door 'Muziek' (63 sv).

'Architecturale en binnenhuiskunst' (75 sv), 'Beeldende vorming' (53 sv) en 'Architecturale vorming' (62 sv) blijven qua rest% nog net onder het gemiddelde voor KSO3.

'Woordkunst-Drama' (83 sv), 'Toegepaste beeldende kunst' (131 sv) en 'Artistieke opleiding' (73 sv) zitten iets boven het gemiddeld rest% voor het niveau.

'Vrije beeldende kunst' (142 sv) en 'Audiovisuele vorming' (62 sv) halen het slechtste resultaat. Meer dan 1 op 5 schoolverlaters uit deze richtingen zijn na 1 jaar nog op zoek naar werk.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	16.534	16.448
Aantal ingeschreven VDAB:	11.601	12.270
Nog werkzoekend na 1 jaar:	918	1.059
Restpercentage:	5,6%	6,4%
Zonder werkervaring:	1,0%	1,6%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het HO1C.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van het HO1C behaalden worden in aanmerking genomen.

3 op 10 schoolverlaters uit het HO1C schreef zich niet in bij de VDAB als werkzoekende, wat een stijging is in vergelijking met de vorige editie.

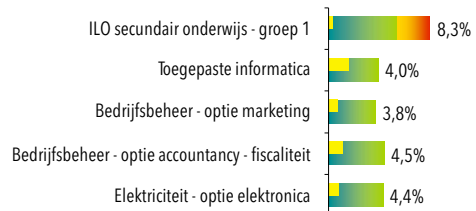
1 jaar na het verlaten van de school is 5,6% nog werkzoekend.

Slechts 1% van de schoolverlaters in dit niveau heeft na 1 jaar nog geen enkele werkervaring kunnen opdoen en dit aandeel lag nooit voordien zo laag.

Vrouwen zijn nog steeds veel talrijker aanwezig in dit studieniveau en ze blijven ook iets beter presteren dan de mannen. Iets meer mannen dan vrouwen stroomt rechtstreeks door van de schoolbanken naar de arbeidsmarkt, maar na 1 jaar hebben de vrouwen deze kleine achterstand ruimschoots goed gemaakt. 5,3% van de vrouwelijke schoolverlaters zijn na 1 jaar werkzoekend tegenover 6% bij de mannen.

Ook het aandeel van de vrouwen (0,8%) dat na 1 jaar nog geen werkervaring heeft opgedaan bedraagt de helft van dat bij de mannen (1,5%).

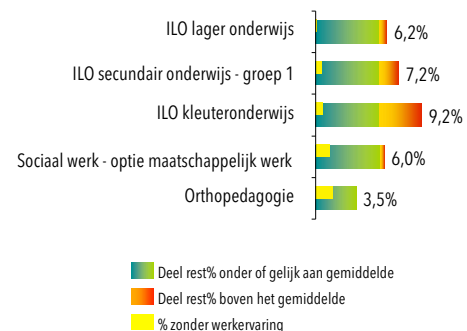
MEEST GEVOLGDE OPLEIDINGEN MANNEN

'ILO secundair onderwijs - groep 1' (750 sv) wisselt van plaats met 'Toegepaste informatica' (669 sv) als grootste afstudeerrichting bij de mannen. Deze opleiding, het vroegere regentaat, biedt echter minder werkzekerheid dan gemiddeld in dit niveau.

Ook de opleidingen 'Bedrijfsbeheer - optie marketing' (423 sv), 'Bedrijfsbeheer - optie accountancy-fiscaliteit' (355 sv) en 'Elektriciteit - optie elektronica' (251 sv) kunnen op heel wat mannelijke belangstelling rekenen en doen het allemaal schitterend.

VROUWEN

De meest gevolgde opleidingen bij de vrouwen zijn te situeren in slechts 2 studiegebieden.

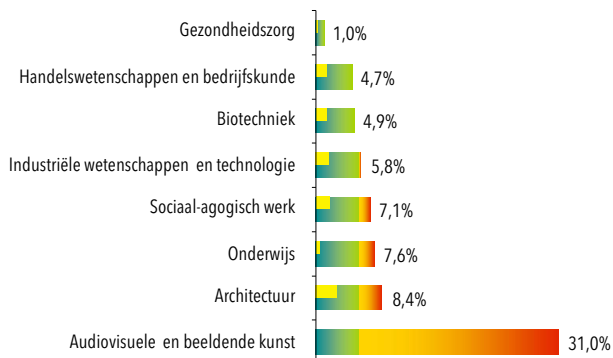
Onderwijs is de absolute topper bij de dames, 'ILO lager onderwijs' (1.354 sv) is het populairst maar de rest van de top 3 zijn eveneens onderwijsopleidingen.

'ILO secundair onderwijs - groep 1' (1.095 sv) en 'ILO kleuteronderwijs' (978 sv) oefenen ook bijzonder veel aantrekkingskracht uit op vrouwen. Alle onderwijsopleidingen doen het echter minder goed qua rest% als het gemiddelde voor dit studieniveau.

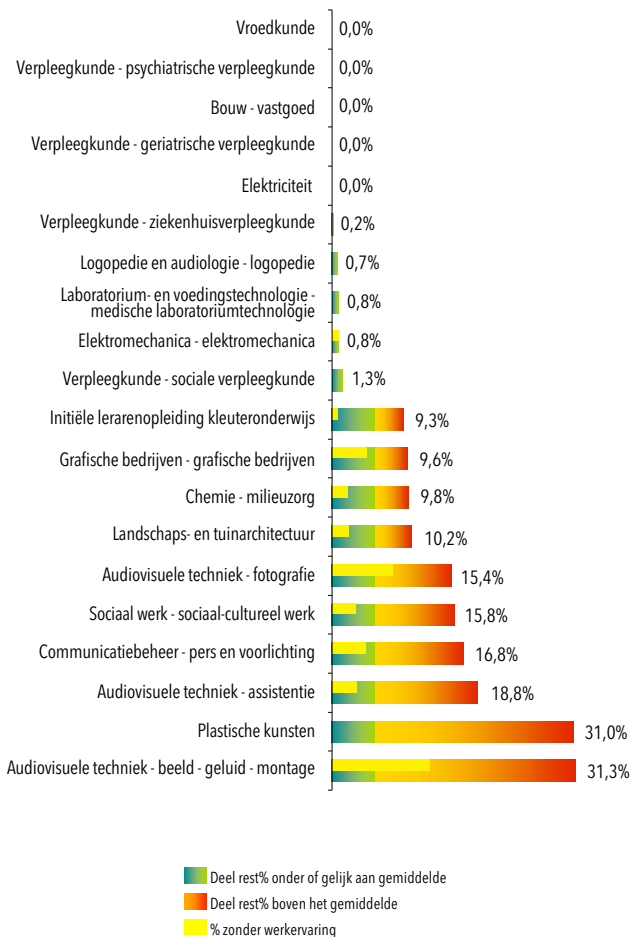
Na de onderwijsopleidingen vervolledigen nog 2 opleidingen uit het studiegebied 'Sociaal agogisch werk' deze top 5 van meestbevolkte opleidingen bij de vrouwen.

Vrouwelijke schoolverlaters uit de opleiding 'Sociaal werk - optie maatschappelijk werk' (621 sv) doen het iets minder goed dan gemiddeld voor dit niveau en wie de opleiding 'Orthopedagogie' (484 sv) volgde heeft nog een kans van 3,5% om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

STUDIEGEBIEDEN

OPLEIDINGEN

Het studiegebied 'Gezondheidszorg' (2.121 sv) blijft de absolute topper in het HO1C wat wellicht niemand zal verwonderen. 'Handelwetenschappen en bedrijfskunde' (5.350 sv) biedt voor het 2de jaar op rij betere jobkansen voor jonge schoolverlaters.

Ook de studiegebieden 'Biotechniek' (324 sv) en 'Industriële wetenschappen en technologie' (1.756 sv) presteren beter dan het toch al lage rest% van het HO1C.

'Sociaal agogisch werk' (2.134 sv), 'Onderwijs' (4.391 sv) en 'Architectuur' (416 sv) zitten iets boven het gemiddelde rest% waarbij opvalt dat alle schoolverlaters uit het studiegebied 'Onderwijs' ook werkervaring hebben opgedaan.

Het 'gelukkig' kleine studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (29 sv) valt zwaar uit de toon in dit niveau.

De lijst van de 10 best presterende opleidingen uit het HO1C wordt andermaal gedomineerd door zorgopleidingen.

Alle schoolverlaters uit de opleidingen 'Vroedkunde' (214 sv), 'Psychiatrische verpleegkunde' (105 sv), 'Bouw – optie vastgoed' (89 sv), 'Verpleegkunde – optie geriatrische verpleegkunde' (73 sv) en 'Elektriciteit – optie elektriciteit' (48 sv) zijn na 1 jaar aan de slag.

Ook alle schoolverlaters uit de opleidingen 'Verpleegkunde – optie ziekenhuisverpleegkunde' (546 sv), 'Logopedie en audiologie - optie logopedie' (153 sv), 'Laboratorium en voedingstechnologie – optie medische laboratoriumtechnologie' (120 sv), 'Elektromechanica – optie elektromechanica' (118 sv) en 'Verpleegkunde – optie sociale verpleegkunde' (151 sv) zijn op enkele uitzonderingen na allemaal uitgestroomd 1 jaar na het verlaten van de school.

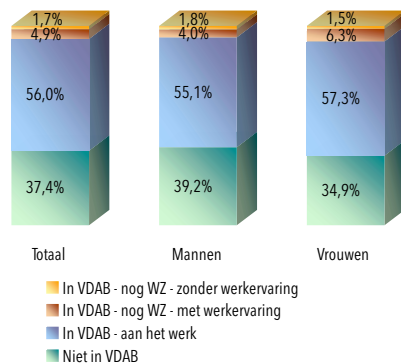
Natuurlijk zijn er ook binnen dit niveau opleidingen die niet zo goed aansluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt.

Wie 'ILO kleuteronderwijs' (1.002 sv), 'Grafische bedrijven – optie grafische bedrijven' (114 sv), 'Chemie – optie milieuzorg' (51 sv) of 'Landschaps- en tuinarchitectuur' (98 sv) volgde heeft ongeveer 10% kans om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

De opleidingen 'Audiovisuele techniek - optie fotografie' (39 sv), 'Sociaal werk – optie sociaal cultureel werk' (341 sv), 'Communicatiebeheer – optie pers en voorlichting' (279 sv) en 'Audiovisuele techniek – optie assistentie' (32 sv) halen een rest% dat ver boven het gemiddelde ligt voor dit niveau.

Wie een opleiding 'Plastische kunsten' (29 sv) of 'Audiovisuele techniek – optie beeld-geluid-montage' (48 sv) volgde heeft de grootste moeite om een plaatsje te vinden op de arbeidsmarkt. In deze laatste opleiding ligt het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar ook nog eens bijzonder hoog.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	4.702	4.572
Aantal ingeschreven VDAB:	2.942	3.281
Nog werkzoekend na 1 jaar:	310	396
Restpercentage:	6,6%	8,7%
Zonder werkervaring:	1,7%	3,7%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het HO2C.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van het HO2C behaalden worden in aanmerking genomen.

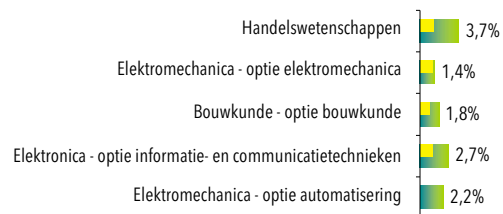
Bijna 4 op 10 schoolverlaters uit het HO2C schreef zich niet in bij de VDAB als werkzoekende, dit is beduidend meer dan in de vorige editie wat er op wijst dat deze schoolverlaters reeds vroeg weggeplukt worden door geïnteresseerde bedrijven.

6,6% van de schoolverlaters is 1 jaar na het afstuderen nog werkzoekend en 1,7% had in dat jaar nog geen werkervaring opgedaan. Deze cijfers zijn beduidend beter dan in de vorige editie en ook hier valt de sterk verhoogde dynamiek op.

Wat meer mannen dan vrouwen vinden onmiddellijk aansluitend op hun studies een job en ook het aandeel van de mannen dat na 1 jaar nog op zoek is naar een job ligt gevoelig lager dan dat bij de vrouwen.

Vrouwen doen dan in verhouding weer meer werkervaring op dan mannen in dit niveau.

MEEST GEVOLGDE OPLEIDINGEN MANNEN

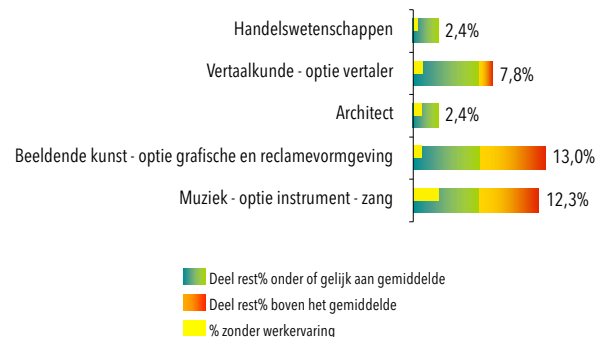

'Handelswetenschappen' (564 sv) blijft nog steeds de meest gevolgde opleiding bij de mannen. Met een rest% van 3,7% presteert deze opleiding ook een stuk beter dan het gemiddelde voor het HO2C.

'Elektromechanica', zowel de optie 'Elektromechanica' (364 sv) als de optie 'Automatisering' (180 sv) zijn populaire opleidingen bij de mannen en zij bieden een uitstekende opstap naar de arbeidsmarkt.

'Bouwkunde – optie bouwkunde' (224 sv) en 'Elektronica – optie informatie- en communicatietechnieken' (185 sv) kunnen ook op heel wat belangstelling rekenen uit mannelijke hoek en ook zij presteren schitterend.

VROUWEN

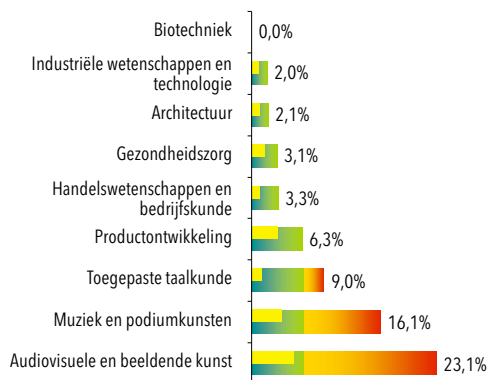
De top 5 van meest gevolgde opleidingen bij de vrouwen verschilt danig van deze bij de mannen, nochtans is ook hier 'Handelswetenschappen' (490 sv) de meest gevolgde opleiding en haalt deze hier nog een betere score dan bij de mannen.

Ook een traditioneel veel gevolgde opleiding bij de vrouwen is 'Vertaalkunde – optie vertaler' (359 sv) maar deze opleiding doet het slechter dan in de vorige editie.

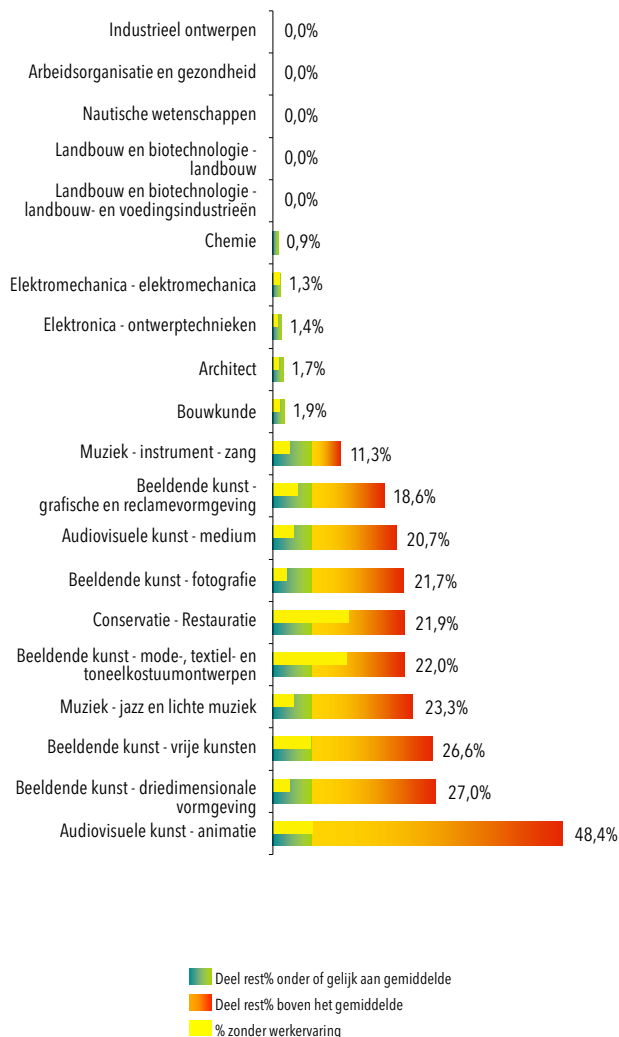
Ook de opleiding 'Architect' (124 sv) die nochtans zeer goed scoort doet het iets minder goed dan in de vorige studie. Op 4 en 5 vinden wij 2 opleidingen terug die een stuk minder waarborgen bieden voor een vlotte doorstroming naar de arbeidsmarkt.

'Beeldende kunst – optie grafische en reclamevormgeving' (123 sv) en 'Muziek – optie instrument-zang' (81 sv) halen beide een rest% dat ver boven het gemiddelde ligt voor het HO2C.

STUDIEGEBIEDEN

OPLEIDINGEN

Het HO2C telt 9 studiegebieden.

6 studiegebieden scoren beter dan het gemiddelde rest% voor het HO2C. 'Biotechniek' (63 sv) is het best scorende studiegebied, geen enkele schoolverlater is na 1 jaar nog werkzoekend.

'Industriële wetenschappen en technologie' (1.677 sv), 'Architectuur' (290 sv), 'Gezondheidszorg' (127 sv) en 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (1.133 sv) zijn eveneens studiegebieden die bijna perfect aansluiten met de vraag op de arbeidsmarkt.

Het wat kleinere studiegebied 'Productontwikkeling' (63 sv) doet het nog net beter dan het gemiddelde rest% voor dit niveau.

'Toegepaste taalkunde' (498 sv) doet het wat minder goed dan het gemiddelde maar wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Muziek en podiumkunsten' (218 sv), maar nog meer uit 'Audiovisuele en beeldende kunst' (633 sv) ziet zijn kansen op een job gevoelig afnemen

Schoolverlaters uit de opleidingen 'Industrieel ontwerpen' (34 sv), 'Arbeidsorganisatie en gezondheid' (29 sv), 'Nautische wetenschappen' (29 sv), 'Landbouw en biotechnologie – optie landbouw' (27 sv) en 'Landbouw en biotechnologie – optie landbouw- en voedingsindustrieën' (27 sv) zijn na 1 jaar allemaal aan het werk.

Ook schoolverlaters uit de opleidingen 'Chemie – optie chemie' (107 sv), 'Elektromechanica – optie elektromechanica' (393 sv), 'Elektronica – optie ontwerptechnieken' (140 sv), 'Architect' (232 sv) en 'Bouwkunde – optie bouwkunde' (270 sv) zijn na 1 jaar nog amper te vinden.

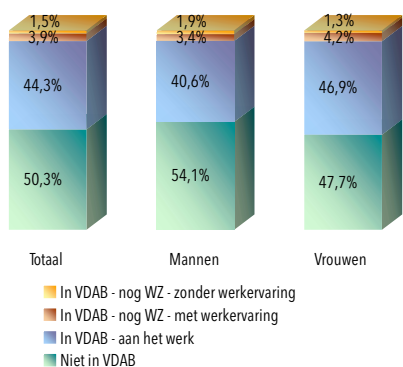
Schoolverlaters uit de opleiding 'Muziek - optie instrument-zang' (142 sv) hebben een kans van iets meer dan 10% om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Voor de opleidingen 'Beeldende kunst – optie grafische en reclamevormgeving' (226 sv), 'Audiovisuele kunst – optie medium' (92 sv), 'Beeldende kunst – optie fotografie' (46 sv), 'Conservatie – Restauratie' (32 sv), 'Beeldende kunst – optie mode-, textiel- en toneelkostuumontwerpen' (41 sv) en 'Muziek – optie jazz en lichte muziek' (30 sv) varieert het rest% van net onder tot iets boven 20%.

Wie een opleiding 'Beeldende kunst – optie vrije kunsten' (128 sv) of 'Beeldende kunst – optie driedimensionale vormgeving' (37 sv) volgde heeft reeds een kans van meer dan 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

De opleiding 'Audiovisuele kunst – optie animatie' (31 sv) kan je al helemaal geen aanrader noemen, bijna de helft van de schoolverlaters is na 1 jaar nog werkzoekend.

	Huidige	Vorige
Aantal schoolverlaters:	10.799	10.756
Aantal ingeschreven VDAB:	5.362	5.980
Nog werkzoekend na 1 jaar:	582	777
Restpercentage:	5,4%	7,2%
Zonder werkervaring:	1,5%	3,0%

In dit niveau vinden wij alle schoolverlaters terug die een universitair diploma behaalden. Wie nog een aanvullend of specialisatiejaar volgde, wordt teruggezet naar de gevolgde basisopleiding.

Van alle schoolverlaters met een universitair diploma schrijft de helft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB wat meer is dan in de vorige editie.

1 jaar na het beëindigen van de studies is nog 5,4% als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB, een duidelijke verbetering ten opzichte van vorig jaar.

1,5% van alle universitairers heeft na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan wat een halvering betekent in vergelijking met de vorige studie.

Mannen vinden iets makkelijker dan vrouwen rechtstreeks aansluiting met de arbeidsmarkt. Vrouwen halen deze achterstand vlot in want 1 jaar na het afstuderen zijn quasi even veel mannen als vrouwen doorgestroomd naar de arbeidsmarkt.

Vrouwen hebben dan echter reeds iets meer dan mannen werkervaring kunnen opdoen, bij 1,3% van de vrouwen en 1,9% van de mannen met een universitair diploma lukte het echter niet om in het eerste jaar na het afstuderen enige ervaring op te doen.

Opmerking:

Een aantal studenten studeert af aan een universiteit die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitenlands onderwijs).

Deze studenten zitten niet in de bestanden van het departement Onderwijs. Als zij doorstromen naar de arbeidsmarkt zonder zich bij de VDAB als werkzoekende in te schrijven, zitten zij niet in deze cijfers.

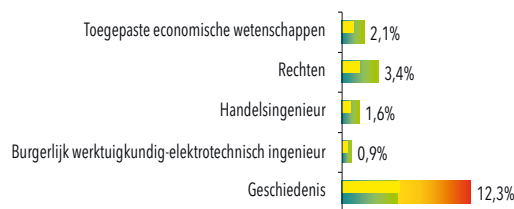
Het aantal afgestudeerde universitairers is dus groter dan deze cijfers aangeven.

Dit betekent dat het totale aantal afgestudeerde universitairers dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt onderschat is en het restpercentage dus overschat.

Er zijn momenteel geen cijfers beschikbaar over het aantal universitairers dat op de arbeidsmarkt komt na studies in een instelling van een andere gemeenschap of land.

De impact op de cijfers is dus moeilijk juist in te schatten.

MEEST GEVOLGDE OPLEIDINGEN MANNEN

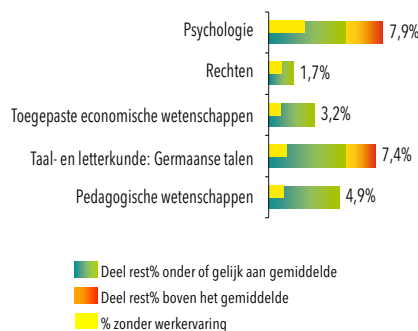

'Toegepaste economische wetenschappen' (382 sv) heeft 'Rechten' (379 sv) verdrongen van de eerste plaats als meestgevolgde opleiding bij de mannen. Beide opleidingen bieden goede perspectieven op werk.

'Handelsingenieur' (251 sv) en 'Burgerlijk werktuigkundig-elektrotechnisch ingenieur' (224 sv) kunnen ook op heel wat mannelijke belangstelling rekenen en halen een schitterend resultaat.

Als vijfde in dit lijstje vinden wij 'Geschiedenis' (220 sv), maar deze opleiding doet het dan weer heel wat minder goed dan het gemiddelde rest% voor het universitair onderwijs.

VROUWEN

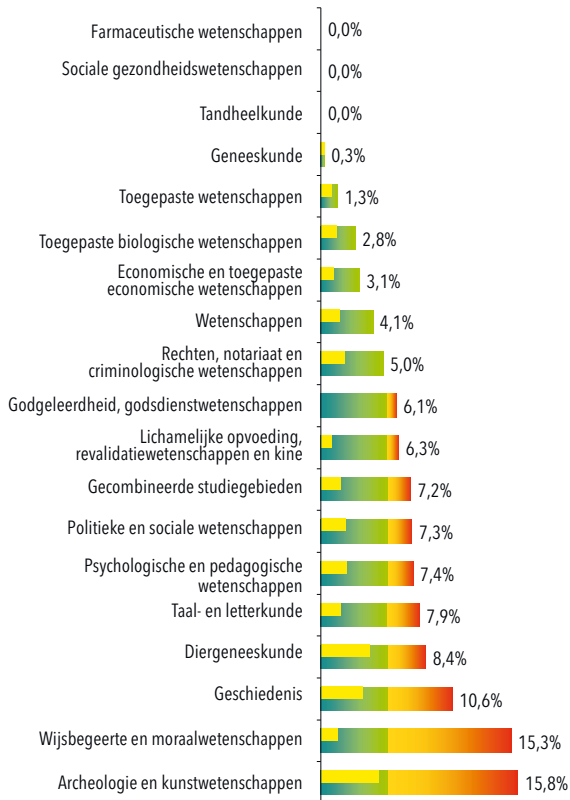
'Psychologie' (604 sv) blijft de meest gevolgde opleiding bij de vrouwen en schijnt nog te winnen aan populariteit. De opleiding doet het minder goed dan het gemiddelde voor UNIV.

'Rechten' (579 sv) blijft sterk presteren op 2 net als 'Toegepaste economische wetenschappen' (377 sv).

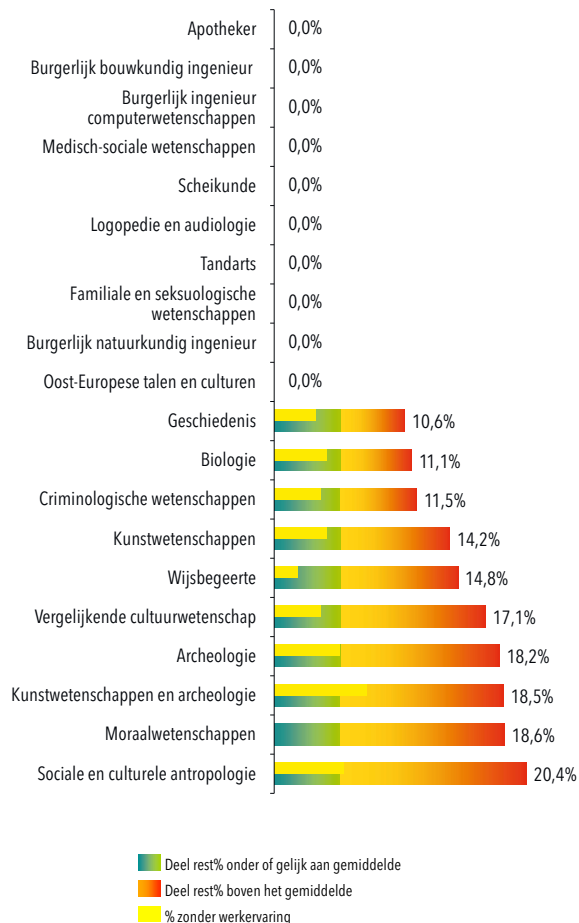
'Taal- en letterkunde: Germaanse talen' (323 sv) telt wat meer schoolverlaters dan in de vorige studie maar slaagt er ook nu niet in om beter te scoren dan het gemiddelde voor het universitair onderwijs.

Op 5 vinden wij 'Pedagogische wetenschappen' (305 sv) dat met een rest% van 4,9% netjes onder het gemiddelde blijft en dus goede kansen biedt op de arbeidsmarkt.

STUDIEGEBIEDEN

OPLEIDINGEN

Het universitair onderwijs telt 19 studiegebieden.

In de studiegebieden 'Farmaceutische wetenschappen' (215 sv), 'Sociale gezondheidswetenschappen' (193 sv) en 'Tandheelkunde' (57 sv) is niemand na 1 jaar nog werkzoekend.

Afgestudeerden uit de studiegebieden 'Geneeskunde' (364 sv) en 'Toegepaste wetenschappen' (890 sv) zijn eveneens sterk gegeerd want na 1 jaar is praktisch niemand nog werkzoekend.

Ook schoolverlaters uit de studiegebieden 'Toegepaste biologische wetenschappen' (506 sv), 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (1.355 sv), 'Wetenschappen' (1.013 sv) en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (1.340 sv) hebben meer kansen op een job dan gemiddeld voor het universitair onderwijs.

'Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen' (33 sv), 'Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kine' (511 sv), 'Gecombineerde studiegebieden' (457 sv), 'Politieke en sociale wetenschappen' (982 sv), 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' (1.198 sv), 'Taal- en letterkunde' (708 sv) en 'Diergeneeskunde' (154 sv) doen het iets minder goed dan gemiddeld voor dit niveau wat betekent dat ongeveer 1 op 13 schoolverlaters uit deze studiegebieden werkzoekend is na 1 jaar.

Wie 'Geschiedenis' (426 sv) studeerde heeft iets meer dan 1 kans op 10 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn en net als bij 'Diergeneeskunde' ligt de dynamiek bij deze opleiding een stuk lager dan gemiddeld voor dit niveau.

'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' (157 sv) en 'Archeologie en kunstwetenschappen' (240 sv) zijn ook in deze studie opnieuw de minst goed presterende studiegebieden bij de universitair.

In de 10 best presterende opleidingen 'Apotheker' (215 sv), 'Burgerlijk bouwkundig ingenieur' (109 sv), 'Burgerlijk ingenieur computerwetenschappen' (97 sv), 'Medisch-sociale wetenschappen' (87 sv), 'Scheikunde' (84 sv), 'Logopedie en audiologie' (71 sv), 'Tandarts' (57 sv), 'Familiale en seksuologische wetenschappen' (28 sv), 'Burgerlijk natuurkundig ingenieur' (26 sv) en 'Oost-Europese talen en culturen' (25 sv) is het tevergeefs zoeken naar werkzoekende schoolverlaters 1 jaar na het afstuderen.

Aan de kant van de minder goed presterende opleidingen vinden we 'Geschiedenis' (426 sv), 'Biologie' (216 sv) en 'Criminologische wetenschappen' (382 sv) met een kans van iets meer dan 1 op 10 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Afgestudeerden uit de opleidingen 'Kunstwetenschappen' (120 sv) en 'Wijsbegeerte' (108 sv) hebben dan weer een kans van 1 op 7 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Wie 'Vergelijkende cultuurwetenschap' (82 sv), 'Archeologie' (77 sv), 'Kunstwetenschappen en archeologie' (27 sv) of 'Moraalwetenschappen' (43 sv) studeerde ziet zijn kansen om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn toenemen tot ongeveer 18%. Schoolverlaters uit de opleiding 'Sociale en culturele antropologie' (54 sv) vinden het moeilijkst aansluiting met de arbeidsmarkt.

De link met de arbeidsmarkt

- ▶ 1.581 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt **zonder de minste kwalificatie** (Max. SO1). Opvallend is dat ruim de helft van deze schoolverlaters zich niet inschrijft als werkzoekende. Wij gaan er vanuit dat zij allicht voortijdig de school verlieten na het vinden van een job maar verder onderzoek hieromtrent is noodzakelijk. Logisch ook dat dit lage inschrijfpercentage leidt naar een laag rest%, het bedraagt nu 20,9% tegenover 23,5% in de vorige studie wat zeer laag is voor dit niveau. Dit betekent ook dat van diegenen die zich wel inschreven als werkzoekende een jaar later nog de helft op zoek was naar een job.

Voor 103 schoolverlaters lukte het niet om in de periode van 1 jaar na het verlaten van de school ook maar enige werkervaring op te doen. Dit is een bijzonder positieve evolutie want het betekent een bijna halvering ten opzichte van de vorige studie (van 12,7% naar 6,5%).

- ▶ Schoolverlaters uit de **leertijd** doen het merklijk beter t.o.v. de vorige editie. Deze opleidingsvorm blijft het goed doen, zeker in vergelijking met concurrerende opleidingen uit hetzelfde scholingsniveau. Opvallend is de sterke afname van het aantal schoolverlaters tegenover de vorige studie.

Van de 1.625 schoolverlaters die na het volgen van een leertijd op de arbeidsmarkt kwamen is 1 jaar nadien 7,8% nog werkzoekend. De dynamiek in dit niveau neemt sterk toe in vergelijking met de vorige studie, wat betekent dat het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar (1,2%) sterk gedaald is.

Mannen zijn in de leertijd sterk oververtegenwoordigd, misschien niet geheel abnormaal gezien de aard van het aanbod in dit studieniveau. Dit neemt niet weg dat hoewel mannen globaal het best doorstromen naar de arbeidsmarkt, vrouwen toch ook meestal goed terechtkomen na het volgen van een leertijd bij Syntra.

Hoewel de meeste opleidingen goede kansen bieden voor een eerste job zijn er toch ook een aantal studiegebieden waar het wat minder goed gaat. 'Verkoop en marketing' valt wat uit de toon in negatieve zin als we het vergelijken met de rest binnen het aanbod van de Leertijd. Ook de studiegebieden 'Elektro' en 'Groensector' blijven wat achter in dit niveau.

Volledigheidshalve dienen wij te vermelden dat het goede resultaat van de leertijd mede beïnvloed wordt door de grotere uitval tijdens de opleiding. Wie volhoudt tot het einde van de opleiding beschikt echter over een goede uitgangpositie om snel een job te vinden.

- ▶ Het **deeltijds beroepssecundair onderwijs** (DBSO) dat via een alternerende leervorm sterk inzet op praktijkervaring en hierdoor nogal wat gemeen heeft met de Leertijd, scoort qua rest% toch een heel stuk slechter. Van de 2.636 schoolverlaters uit het DBSO is 30,9% nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school. Hoewel dit een verbetering is ten opzichte van de vorige studie kan men het toch bezwaarlijk goed noemen. De invloed van de economische hoogconjunctuur en de aandacht van het beleid laat zich bij deze groep toch voelen via een sterk verhoogde

dynamiek. 6,7% van de schoolverlaters uit het DBSO had na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan tegenover 11% in de vorige studie.

Het ontbreken van de 'werkcomponent' bij iets minder dan de helft van deze schoolverlaters weegt zwaar door op het resultaat. Dit is meteen ook een voornaam reden waarom vergelijkbare opleidingen het veel minder goed doen in het DBSO dan in de leertijd.

Het DBSO, dat met een imagoprobleem kampt blijft een belangrijk reservoir voor leerlingen die om diverse redenen leren niet als prioriteit stellen zonder dat dit hen noodzakelijk persoonlijk dient aangerekend te worden. Het gevolg is wel dat een groot deel van deze leerlingen, vooral diegenen die de werkcomponent missen, gewoon hun tijd afwachten tot de niet meer leerplichtige leeftijd en totaal onaangepast op de arbeidsmarkt komen, niet in het minst op het vlak van arbeidsattitudes.

Leerlingen die bewust kiezen voor deeltijds onderwijs lopen zo een reëel risico om mee ten onder te gaan.

Geen enkel studiegebied van enige omvang zet een goede prestatie neer, vergelijkingen maken tussen vergelijkbare opleidingen binnen verschillende niveaus wordt bemoeilijkt door een verschillende inhoud en naamgeving van de studiegebieden.

De schoolverlaters uit het DBSO hebben het nog steeds zeer moeilijk om een job te vinden, deels omwille van het aanbod maar zeker ook door het ontbreken van de juiste werkattitudes.

- ▶ Het aantal schoolverlaters uit het **algemeen secundair onderwijs van de 2de graad** (ASO2) daalt licht tegenover de vorige studie.

Het gaat daarbij in grote mate over schoolverlaters die een 1ste jaar in de derde graad secundair onderwijs aanvatten maar die studie niet afmaakten en afhaakten wanneer zij niet meer leerplichtig waren. Ook al maakten deze schoolverlaters hun studie niet af, toch hebben zij bepaalde kwaliteiten die hen, zeker met de huidige economische conjunctuur, nog meer dan anders kansen bieden op de arbeidsmarkt.

Het gaat dan meestal niet direct over hoogbetaalde jobs maar over jobs waarbij communicatieve vaardigheden en een minimum aan gezond verstand de voornaamste vereisten zijn. Aangezien zij dikwijls nog over groeipotentieel beschikken zijn voor een aantal onder hen, mits het leveren van de nodige inspanningen, ook op de iets langere termijn nog kansen op een interessante job weggelegd.

- ▶ Het **beroepssecundair onderwijs van de 2de graad** (BSO2) is net als in de vorige studie het slechtst presterende studieniveau bij de laaggeschoolden. Meer schoolverlaters uit het BSO2 krijgen de kans om werkervaring op te doen maar dit resulteert niet echt in veel meer tewerkstelling. Zowel het aandeel zonder werkervaring als het rest% dalen, maar minder dan het gemiddelde voor de laaggeschoolden.

In het BuSO is trouwens ook nu weer duidelijk dat het volgen van een alternerende beroepsopleiding een gunstig effect heeft op het rest%.

5 studiegebieden van enige omvang, 'Bouw', 'Hout', 'Mechanica – Elektriciteit', 'Lichaamsverzorging' en 'Land- en tuinbouw' halen een rest% tussen 25 en 30%. Al deze studiegebieden halen in andere niveaus dikwijls veel betere scores en zij tellen overwegend mannelijke schoolverlaters die vrij breed inzetbaar zijn. Het enige pluspunt is het aandeel zonder werkervaring dat in deze studiegebieden wel op een aanvaardbaar peil ligt.

Als wij voor deze 5 studiegebieden de vergelijking maken met het BuSO dan doen 'Land- en tuinbouw' en 'Hout' het hier zelfs beter dan in het reguliere BSO2.

Hoewel de bovenstaande resultaten niet echt schitterend kunnen genoemd worden, zijn er studiegebieden die nog minder jobperspectieven bieden. Schoolverlaters die een richting volgden uit de studiegebieden 'Voeding', 'Handel' of 'Grafische technieken' zijn na 1 jaar nog in 1 op 3 gevallen werkzoekend. Wie de school verlaat vanuit het studiegebied 'Personenzorg', 'Decoratieve technieken' of 'Mode' is in quasi 40% van de gevallen nog werkzoekend na 1 jaar.

Niet enkel de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn ligt zeer hoog, ook het aandeel van wie na 1 jaar nog geen enkele werkervaring kon opdoen ligt met uitzondering van 'Grafische technieken' en 'Voeding' ruim boven het gemiddelde.

Nog steeds blijkt dat het BSO2 samen met het DBSO voor heel wat schoolverlaters het laatste stadium is van hun schoolse loopbaan na een zoektocht via diverse andere opleidingen en dikwijls ook verschillende scholen. Het is dan aftellen gebazen tot wanneer zij niet langer leerplichtig zijn en de school definitief vaarwel kunnen zeggen. Dit heeft natuurlijk een belangrijk effect op de motivatie en hypothekeert in belangrijke mate de overgang naar de arbeidsmarkt.

Naast al het negatieve nieuws is er in dit niveau toch ook een lichtpuntje te bespeuren, het aandeel van de schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog niet gewerkt heeft neemt met een kwart af. Dit is echter nog steeds behoorlijk beneden het gemiddelde voor de laaggeschoolden waar het aandeel zonder werkervaring afneemt met 36% tot 6,7%.

- ▶ Het **technisch secundair onderwijs van de 2de graad** (TSO2) biedt een pak meer kansen op een eerste job dan het BSO2. Ongeveer 1 op 5 schoolverlaters is nog op zoek naar een job 1 jaar na het verlaten van de school en dat is een flink stuk beter dan in de vorige studie.

3 op 4 schoolverlaters in het TSO2 zitten geconcentreerd in een viertal studiegebieden. Iets minder dan 30% van de schoolverlaters komen uit het studiegebied 'Handel' en hoewel het rest% niet echt spectaculair afneemt zien we toch een merkbaar effect van de activering in een meer dan halvering van het aandeel zonder werkervaring. Het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit' dat ook een pak schoolverlaters telt zet eveneens geen sterke prestatie neer. Een beetje vreemd voor een studiegebied dat voorbereid is op een aantal knelpunten op de arbeidsmarkt en waar je in een ver verleden een A3 diploma kon verwerven waarmee je probleemloos aan de slag kon op de arbeidsmarkt. Gelukkig is ook hier het aandeel zonder werkervaring zeer sterk teruggevallen van 14,1% naar 6,2%.

In het studiegebied 'Personenzorg' is er meer evenwicht tussen mannen en vrouwen dan in de vorige studie en het rest% evolueert van 25,7% naar 20%. Ook binnen 'Toerisme' stellen we een gelijkaardige daling van het rest% vast dat nu uitkomt op 17,5%. Het studiegebied 'Sport' blijft een beetje ter plaatse trappelen maar dit studiegebied presteerde reeds goed in de vorige studies.

Alle voornoemde studiegebieden hebben één ding gemeen, veel sterker dan het rest% daalt het aandeel zonder werkervaring wat beslist positief te noemen is. Voor alle schoolverlaters uit het TSO2 daalt het aandeel zonder werkervaring met 55% in vergelijking met de vorige studie.

- ▶ Het **kunstsecundair onderwijs van de 2de graad** (KSO2) blijft het kleinste studieniveau (143 schoolverlaters). Er is een lichte verbetering merkbaar wat betreft het rest% maar het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar ligt op ongeveer hetzelfde niveau als in de vorige studie. KSO2 gaat hiermee in tegen de algemene trend en bewijst nog maar eens dat schoolverlaters uit dit niveau veel minder flexibel zijn dan deze uit andere vergelijkbare niveaus.

- ▶ Het rest% van de schoolverlaters uit het **algemeen secundair onderwijs van de 3de graad** (ASO3) ligt behoorlijk laag wat wil zeggen dat zij in eerder beperkte mate voorkomen in de werkzoekendenbestanden 1 jaar na het verlaten van de school. Voor deze groep betekent dit echter niet zomaar dat ze ook in dezelfde mate uitstromen naar de arbeidsmarkt, een aantal gaat verder studeren buiten de Vlaamse gemeenschap en zij vertekenen dus het resultaat in positieve zin. Het rest% van het ASO3 mag dus niet zomaar vergeleken worden met dat van de andere studieniveaus, niet in het minst om te vermijden dat verkeerdelijk de boodschap zou gegeven worden dat ASO een goede opstap is naar de arbeidsmarkt. Het absolute aantal schoolverlaters uit het ASO3 lijkt zich te stabiliseren rond 5.500 eenheden. Omdat ASO3 niet echt voorbereid op de arbeidsmarkt is dit een hoog cijfer. Ongeveer 2 op 3 van deze schoolverlaters hebben echter reeds één of meerdere jaren in het hoger onderwijs achter de rug maar maakten hun hogere studies om diverse redenen niet af. Dit blijft een belangrijk verlies voor de arbeidsmarkt.

'Economie – Moderne talen' en 'Humane wetenschappen' zijn in het ASO3 goed voor de helft van het aantal schoolverlaters, een toename met 70 schoolverlaters. In de richting 'Wetenschappen – Wiskunde' tellen we dan weer 100 schoolverlaters minder wat er zou kunnen op wijzen dat de doorstroming naar het hoger onderwijs hier vlotter gebeurde. Het rest% in deze laatste richting is ook veel gunstiger dan in de 2 eerst vermelde.

Eens te meer stellen we vast dat veel schoolverlaters uit het ASO3 afkomstig zijn uit richtingen met een sterk wetenschappelijke of wiskundige inslag (40,3%), hier worden dus nog steeds een aantal kansen gemist, zowel voor de schoolverlaters als voor de arbeidsmarkt. Schoolverlaters uit het ASO vinden nog vrij vlot aansluiting met de arbeidsmarkt maar dikwijls in een job beneden hun capaciteiten. Intrinsiek moeten velen bekwaam zijn om een bachelor- of masterdiploma te halen waardoor zij een belangrijke bijdrage zouden kunnen leveren aan de oplossing van een aantal knelpunten op de arbeidsmarkt. Het rest% voor het ASO3 daalt licht van 12,5% naar 11,7% (maar dus onderschat), het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar daalt met 28% waar deze daling voor de middengeschoolden globaal 39% bedraagt.

- ▶ Hoewel het **beroepssecundair onderwijs van de 3de en 4de graad** (BSO3 & BSO4) meer afgestemd is op mannen dan op vrouwen is het aantal schoolverlaters verdeeld naar geslacht praktisch in evenwicht. De vrouwelijke aanwezigheid in dit niveau is sterk geconcentreerd in een beperkt aantal studiegebieden maar hier zijn ze dan ook massaal aanwezig. Het BSO3 & BSO4 blijft het goed doen op de arbeidsmarkt. Zowel mannen als vrouwen vinden beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan in de vorige studie, maar aan het verschil in rest% in het voordeel van de mannen wijzigt niets.

De breuklijn tussen mannen en vrouwen loopt nog steeds langs de zachte en hardere studierichtingen. De studiekeuze in dit niveau wordt dus nog steeds gemaakt volgens traditionele patronen en misschien is dit, zeker voor de hardere technische richtingen, niet geheel onterecht. Vrouwen die toch voor deze richtingen kiezen moeten immers nog tal van obstakels overwinnen om het in harde technische beroepen waar te maken op de arbeidsmarkt.

Waar we in het BSO2 moesten vaststellen dat een aantal technische studiegebieden toch nog een vrij hoog rest% halen, geldt dit niet meer in dit studieniveau waar techniek praktisch garant staat voor minder dan 10% kans om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn, tenminste als we de indeling naar studiegebied bekijken.

Als we verfijnen naar studierichting merken we dat een aantal studierichtingen uitzonderlijk goed presteren terwijl andere het dan weer wat minder goed doen. Als scheidingslijn geldt hier bijna steeds of het om een 6de of een 7de leerjaar gaat.

Zo doen alle richtingen binnen het studiegebied 'Auto' het goed behalve 'Carrosserie' en 'Carrosserie- en spuitwerk (3j)'. De belangstelling neemt voor deze 2 richtingen samen nog toe terwijl het verstrengeerde verkeersbeleid zorgt voor minder ongevallen en dus ook een kleinere behoefte aan koetswerkherstellers op de arbeidsmarkt.

Alle bouwopleidingen in dit niveau scoren globaal goed uitgezonderd 'Schilderwerk en decoratie' dat een rest% haalt dat ver boven het gemiddelde ligt.

In het studiegebied 'Decoratieve technieken' is en blijft het rest% hoog. Geen enkele richting haalt een goed resultaat en sommige halen een ronduit slechte score maar gelukkig daalt ook hier het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar aanzienlijk.

Het studiegebied 'Grafische technieken' biedt de laatste jaren geen goede perspectieven meer op werk en dat geldt niet enkel in dit niveau. Hierdoor ontstaat concurrentie tussen de verschillende studieniveaus en logischerwijze betaalt het laagste niveau dan meestal de rekening. De grafische sector is sterk geëvolueerd naar een hoogtechnologise branche die behoefte heeft aan minder maar steeds beter opgeleide arbeidskrachten.

Iets meer dan 20% van alle schoolverlaters in BSO3 volgde een opleiding uit het studiegebied 'Handel'. Als het merendeel van deze schoolverlaters droomde van een administratieve job op enig niveau zal dit maar voor een beperkt aantal onder hen ook echt lukken. Wie bereid was om ook andere jobs aan te nemen kreeg in veel gevallen ook de kans om werkervaring op te doen. Aan de ene kant dient men bij de oriëntering realistische info te verstrekken welke mogelijkheden deze opleidingen bieden op de arbeidsmarkt. Aan de andere kant moet eens worden nagedacht over een zekere diversificatie van deze opleidingen rekening houdend met de regionale behoeften van de arbeidsmarkt op de plaats waar ze georganiseerd worden. Een mooi voorbeeld is in dit verband het 7de jaar 'Logistiek' dat mooie kansen biedt.

Van de meer dan 900 schoolverlaters uit het studiegebied 'Hout' zijn er een jaar later nog steeds 89 of 9,6% op zoek naar een job. Gelukkig hebben de meesten dan wel al enige werkervaring kunnen opdoen, maar ondanks de grote vraag slaagden zij er toch niet in om duurzaam aan de slag te gaan. Wie binnen dit studiegebied de richting 'Stijl- en designmeubelen (3j)' volgde vindt het moeilijkst een duurzame job maar het gaat gelukkig slechts over een kleine groep.

In het studiegebied 'Koeling en warmte' komt nog maar eens het belang van een 7de jaar tot uiting. Hoewel de kansen om werkervaring op te doen zeer gunstig zijn na een opleiding van 6 jaar blijkt duidelijk dat voor het vinden van een duurzame job een 7de jaar echt wel het verschil maakt.

Het studiegebied 'Land- en tuinbouw' dat voorheen jaar na jaar steeds beter presteerde, moet nu een stap terugzetten maar doet het nog net beter dan het gemiddelde rest% voor dit niveau. Ook hier bevindt de scheidingslijn tussen goed en minder goed zich tussen het 6de en het 7de jaar. Terwijl 'Landbouw' en 'Tuinbouw' het niet goed doen zien we dat de meest bevolkte richting, het 7de jaar 'Groenbeheer en -verfraaiing' zijn goede prestatie van de vorige studie nog verbeterd.

Het studiegebied 'Lichaamsverzorging' weet zijn prestatie aanzienlijk te verbeteren tegenover de vorige studie. Uit de cijfers blijkt dat er een markt is voor het aanbod aan afgestudeerden op voorwaarde dat ze ook weer over de nodige vaardigheden beschikken. Dit verklaart ook hier weer de veel betere uitstroom na een 7 dan na een 6 jarige opleiding.

Het belang van een 7de jaar komt misschien nog het sterkst tot uiting in het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit'. Schoolverlaters die het na 6 jaar voor bekeken houden (1 op 4 schoolverlaters in dit studiegebied) missen overduidelijk iets wat hun vlotte doorstroming naar een duurzame job op de arbeidsmarkt verhindert. Hoewel zij ook voldoende kansen krijgen om werkervaring op te doen moeten zij het ook op dit vlak duidelijk afleggen tegen hun collega schoolverlaters uit de 7de jaren. Absolute toppers zijn de studierichtingen 'Fotolassen (3j)' en 'Pijpfitten – Lassen – Monteren (3j)'.

Het studiegebied 'Mode' presteert nauwelijks beter dan in de vorige editie. Na 1 jaar is nog 1 op 4 schoolverlaters werkzoekend en heeft bijna 1 op 10 nog geen werkervaring kunnen opdoen wat iets beter is dan in de vorige editie. Vooral de richting 'Moderealisatie en -verkoop' met bijna de helft van de schoolverlaters in dit studiegebied presteert barslecht.

Het studiegebied 'Personenzorg' is een erg groot studiegebied binnen BSO3 & BSO4. Absolute top is de opleiding tot verpleegkundige in het BSO4. Amper iets meer dan 1 op 100 schoolverlaters is na 1 jaar nog werkzoekend. De richting 'Thuis- en bejaardenzorg (3j)' doet het ook erg goed qua rest%, ook wat het opdoen van werkervaring betreft.

In de andere richtingen lopen de restpercentages snel op, 'Kinderzorg' kent reeds een rest% van 13,2% en bij 'Verzorging' is reeds 1 op 6 schoolverlaters nog werkzoekend na 1 jaar. 'Organisatiehulp' en 'Organisatie – Assistentie' zijn met een rest% dat aanleunt bij 20% in dit studiegebied aan enige herbronning toe.

Het studiegebied 'Voeding' biedt een waaier aan opleidingen die op het niveau BSO goede toekomstperspectieven bieden. Ook hier blijft specialisatie lonend maar zijn de verschillen met de zesjarige opleidingen niet zo groot als in sommige andere studiegebieden. Het slechtst presteert de richting 'Restaurant en keuken'.

Tot slot willen wij nog de aandacht vestigen op een paar zaken die een goede link met de arbeidsmarkt bemoeilijken. Er is nood aan meer stroomlijning van de studiegebieden in het technisch en beroepssecundair onderwijs. Soms spreekt men over 'Metaal en kunststoffen', een andere keer over 'Metaal en Elektriciteit' en nog een andere keer over 'Elektriciteit – Elektronica'. Het studiegebied 'Auto' bevat soms naast 'Autotechnieken' ook de opleidingen 'Transport' en soms ook weer niet. Deze inconsistenties maken een onderlinge vergelijking soms uiterst moeilijk en ook voor de buitenstaander is dit alles weinig transparant. Een ander merkwaardig fenomeen blijven de benamingen 'Geen studiegebied' en de studierichting 'Naamloos leerjaar'. Het gaat over een derde jaar in de derde graad BSO dat toegang verleent tot het hoger onderwijs. In de praktijk blijkt het te gaan over een derde jaar in een specialisatie die in de betreffende school wordt aangeboden. De naam 'Naamloos leerjaar' biedt geen enkele houvast naar de arbeidsmarkt toe. Beter zou zijn om hier de werkelijk gevolgde specialisatie te

vermelden, voor de toegang naar het hoger onderwijs maakt het immers geen verschil.

- ▶ Het **technisch secundair onderwijs van de 3de graad** (TSO3) presteert voor het 2de jaar op rij beter wat niet echt verwonderlijk is in het licht van de sterk toegenomen vraag van de arbeidsmarkt. Ook in dit niveau is het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar sterk afgenomen en situeert zich nu rond de 3%.

Het studiegebied 'Auto' dat in dit niveau enkel autotechnieken omvat en geen carrosserie, blijft een goede opstap naar de arbeidsmarkt. Ook de bouwopleidingen die in dit niveau een stuk minder talrijk zijn dan in het BSO blijven het goed doen.

In het studiegebied 'Chemie' valt ook weer de scheidingslijn op tussen een 6de en een 7de jaar met een duidelijk voordeel voor wie een 7de jaar volgde. De richting 'Techniek – Wetenschappen' die vooral bedoeld is om de opstap naar het hoger onderwijs te vergemakkelijken is niet direct de beste keuze als men niet verder studeert en zich aanbiedt op de arbeidsmarkt.

Met uitzondering van een paar studierichtingen stellen wij vast dat de opleidingen uit het studiegebied 'Grafische technieken' ook in het TSO3 niet direct de ideale opstap zijn naar een duurzame job. Opvallend is wel dat in 5 van 9 richtingen uit dit studiegebied iedereen ervaring heeft opgedaan binnen het eerste jaar na het verlaten van de school.

In het studiegebied 'Handel' is nog 1 op 8 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar, wat boven het gemiddelde rest% ligt voor dit niveau. De richting 'Handel' telt veruit het meeste schoolverlaters en het rest% is vergelijkbaar met dat voor het studiegebied. 'Secretariaat – Talen', ook een 6 jarige opleiding doet het met een rest% van 13,6% dan weer minder goed en telt eveneens veel schoolverlaters.

Van de 499 schoolverlaters uit de richting 'Informaticabeheer' zijn er na een jaar nog 85 of 17% ingeschreven als werkzoekende, het aanbod beantwoordt hier duidelijk niet aan de nochtans grote vraag van de markt. Opmerkelijk in dit studiegebied is dat een paar 7de jaren die focussen op bepaalde niches van de arbeidsmarkt niet zo goed blijken aan te slaan. 'KMO-administratie (3j)', 'Verkoop en distributie (3j)' en 'Commercieel webverkeer (3j)' halen stuk voor stuk een rest% van net onder of net boven 15%.

In het studiegebied 'Hout' presteert 'Houttechnieken', een 6 jarige opleiding met veel schoolverlaters zeer goed terwijl in het 7de specialisatiejaar 'Houtconstructie- en planningstechnieken (3j)' zelfs niemand nog werkzoekend is na 1 jaar.

Ook het studiegebied 'Koeling en warmte' telt maar 2 richtingen maar het verschil in uitstroom tussen de 6 jarige opleiding en het 7de specialisatiejaar is hemelsbreed, al dient opgemerkt dat het over kleine aantallen schoolverlaters gaat.

70% van de schoolverlaters houdt het in het studiegebied 'Lichaamsverzorging' na 6 jaar voor bekeken. Nochtans blijkt uit de cijfers dat een extra jaar hen een substantieel voordeel zou opleveren in de zoektocht naar een eerste job.

Bijna 1 op 5 schoolverlaters uit het TSO3 volgde een opleiding uit het studiegebied 'Mechanica – Elektriciteit'. De richting 'Regeltechnieken (3j)' is de absolute topper want

niemand is na 1 jaar nog werkzoekend. 'Elektromechanica', 'Industriële wetenschappen', 'Industriële onderhoudstechnieken (3j)' en 'Stuur- en beveiligingstechnieken (3j)' halen zonder uitzondering mooie resultaten. 'Industriële ICT' is dan weer niet zo'n topper.

In het studiegebied 'Personenzorg' dat heel wat schoolverlaters telt en vooral in trek is bij de vrouwen is de richting 'Sociale en technische wetenschappen' de talrijkst bevolkte richting maar ook deze die het minst goed presteert. Een uitschieter in de positieve zin is de opleiding 'Leefgroepenwerking (3j)' waar na 1 jaar nog slechts 1 op 20 schoolverlaters werkzoekend is.

Het studiegebied 'Sport' presteert globaal goed. Enkel de richting 'Topsport' presteert ondermaats maar allicht is de prestatiedrang van deze schoolverlaters niet in de eerste plaats op de arbeidsmarkt gefocust.

De opleidingen uit het studiegebied 'Toerisme' sluiten minder goed aan bij de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor dit niveau. 'Onthaal en public relations' is de talrijkst bevolkte richting maar uitgezonderd de veel kleinere richting 'Toerisme en recreatie (3j)' presteert ze het minst goed in dit studiegebied. Ook de mate waarin schoolverlaters werkervaring kunnen opdoen ligt in dit studiegebied beduidend lager dan gemiddeld voor TSO3.

3 op 4 schoolverlaters uit het studiegebied 'Voeding' in het TSO3 volgde de richting 'Hotel'. 1 op 12 schoolverlaters uit deze richting is na 1 jaar nog werkzoekend, en opvallend hierbij is dat de mannen heel wat betere kansen lijken te hebben dan de vrouwen. Het aanbod aan andere studierichtingen in dit studiegebied telt zeer weinig schoolverlaters en kan dus moeilijk beoordeeld worden, enkel van de richting 'Brood en banket' met 34 schoolverlaters kan gezegd worden dat ze uitstekende kansen biedt op de arbeidsmarkt.

Net als in het verleden blijft de vraag of een studierichting als 'Fotografie' niet méér in het KSO dan in het TSO thuishoort.

- ▶ Schoolverlaters uit het **kunstsecundair onderwijs van de 3de graad** (KSO3) zijn 1 jaar na het verlaten van de school nog het meest werkzoekend binnen de groep van de middengeschoolden ondanks een daling van het rest%. Veel opvallender in dit niveau is de halvering van het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar. Het kort op de bal spelen in de begeleiding en de activering heeft bij deze traditioneel wat stroever te bemiddelen groep ook zijn vruchten afgeworpen.

Er is vrij veel versnippering binnen dit niet zo grote niveau en de richtingen van enige omvang ontlopen mekaar niet zoveel voor wat het rest% betreft.

- ▶ Het **hoger onderwijs van 1 cyclus** (HO1C) blijft het talrijkst bevolkte studieniveau, het blijft ook het studieniveau met de grootste aantrekkingskracht bij de vrouwen. Vooral in de studiegebieden 'Gezondheidszorg', 'Onderwijs' en 'Sociaal-agogisch werk' zijn zij sterk oververtegenwoordigd. Het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' spreekt dan weer overwegend mannen aan terwijl in het studiegebied 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' de balans veel meer in evenwicht is.

Het hoger onderwijs van 1 cyclus presteert ook in deze studie weer uitstekend maar moet qua rest% voor het eerst nipt de duimen leggen voor het universitair onderwijs. Het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring echter ligt in dit studieniveau ongezien laag.

In het studiegebied 'Architectuur' biedt de opleiding 'Architect – assistentie' mooie kansen op de arbeidsmarkt. De prestatie van het studiegebied wordt echter gedrukt door de minder goede prestatie van de opleiding 'Interieurvormgeving' en iets meer nog door de opleiding 'Landschaps- en tuinarchitectuur'.

De opleiding 'Landbouw en biotechnologie', de enige opleiding uit het studiegebied 'Biotechniek' doet het beter dan in de vorige studie en presteert nu beter dan het gemiddelde voor het hoger onderwijs.

Alle opleidingen met enig volume aan schoolverlaters uit het studiegebied 'Gezondheidszorg' bieden nooit eerder geziene kansen op duurzame tewerkstelling. Dit vertaalt zich ook in het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar, in 13 van de 16 opleidingen binnen dit studiegebied heeft iedereen werkervaring kunnen opdoen. Van de in totaal 2.121 schoolverlaters uit dit studiegebied zijn er slechts 4 die na 1 jaar nog niet konden terugvallen op enige werkervaring!

1 op 3 schoolverlaters uit het HO1C volgde een opleiding uit het studiegebied 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde'. Op 1 uitzondering na, 'Communicatiebeheer – optie pers en voorlichting' dat het ronduit slecht doet, leiden al deze opleidingen naar succes op de arbeidsmarkt. Uitschieters in positieve zin zijn 'Bedrijfsbeheer – optie financieel en verzekeringswezen', 'Bedrijfsbeheer – optie expeditie, distributie en transport' en 'Hotelbeheer'.

Het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' herbergt een grote verscheidenheid aan opleidingen. De opleidingen in 'Audiovisuele technieken' bieden geen goede kansen op tewerkstelling maar dat is niets nieuws. 'Chemie' en 'Milieuzorg', 2 opties uit de opleiding chemie doen het ook niet zo goed vergeleken met het gemiddelde rest% in dit niveau. Hetzelfde kan gezegd worden van de opleiding 'Grafische bedrijven – optie grafische bedrijven' wat gezien de prestaties van deze specialiteit ook in andere studieniveaus wijst op een neiging naar oververzadiging van de markt.

Het studiegebied 'Onderwijs' dat in tijden van crisis een veilige haven is omwille van zijn conjunctuuron gevoeligheid profiteert om dezelfde reden nu ook niet van de verbeterde conjunctuur. Het rest% van het studiegebied situeert zich op het niveau in de vorige editie. De opleiding 'ILO lager onderwijs' kent het laagste rest%, wie een opleiding 'ILO kleuteronderwijs' volgde heeft iets minder dan 10% kans om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Het studiegebied 'Sociaal-agogisch werk' doet het net als in de vorige editie iets minder goed dan het gemiddelde rest% voor het niveau HO1C. Binnen dit studiegebied, dat overwegend door vrouwen bevolkt wordt, presteren de opleidingen erg verschillend. Aan de ene kant zijn er de puike prestaties van de opleidingen 'Orthopedagogie', 'Sociaal werk – optie personeelswerk' en 'Sociaal werk – optie maatschappelijke advisering' terwijl de opleiding 'Sociaal werk – optie sociaal-cultureel werk' dan weer helemaal geen aanrader is.

- ▶ Het **hoger onderwijs van 2 cycli** (HO2C) is zowat de tegenpool van het HO1C waar het de aanwezigheid van mannen en vrouwen betreft en de mannen hun overwicht nog wat hebben versterkt in vergelijking met de vorige studie. Vrouwen laten zich blijkbaar nog teveel afschrikken door het grote aanbod binnen de 'Industriële wetenschappen' waarvan ten onrechte wordt aangenomen dat ze bij uitstek geschikt zijn voor mannen.

In het studiegebied 'Architectuur' valt op dat de vrouwen de meerderheid vormen bij de schoolverlaters uit de opleiding 'Architect'. De opleiding 'Interieurarchitect' die traditioneel wat bleekjes voor de dag komt haalt dit jaar wel een goed resultaat.

Het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' weegt ook nu weer zwaar door op het rest% voor dit studieniveau, en dit wel in negatieve zin. Het rest% mag dan al flink gedaald zijn, toch bevindt het zich nog steeds op een onwezenlijk hoog niveau voor opleidingen uit hoger onderwijs. Alle opleidingen binnen dit studiegebied halen zonder uitzondering een slechte score.

Het eerder in aantal schoolverlaters bescheiden studiegebied 'Biotechniek' met 3 opleidingen drijft volop mee op de golven van het succes van de biotechnologie. Geen enkele schoolverlater is nog werkzoekend na 1 jaar in dit studiegebied.

In het studiegebied 'Gezondheidszorg' is nog 1 op 25 schoolverlaters uit de opleiding 'Kinesithérapie' werkzoekend na 1 jaar. Wie de opleiding 'Arbeidsorganisatie en gezondheid' volgde zag zich in alle gevallen verzekerd van werk.

In het studiegebied 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' is de opleiding 'Handelswetenschappen' de dominante opleiding qua aantal schoolverlaters. Deze opleiding haalt de beste score in dit studiegebied maar ook de andere opleidingen, 'Bestuurskunde' en 'Handelsingenieur' vormen een mooie opstap naar de arbeidsmarkt.

Het belangrijkste studiegebied is 'Industriële wetenschappen en technologie' waar we de industrieel ingenieurs terugvinden. Indien er nog bewijzen nodig waren om de noodzaak aan meer instroom uit dit studiegebied duidelijk te maken dan zijn deze na het bekijken van deze resultaten totaal overbodig. Slechts 2% van de schoolverlaters zijn na 1 jaar nog als werkzoekende ingeschreven terwijl 0,8% geen werkervaring had op dat ogenblik.

Het studiegebied 'Muziek en podiumkunsten' is qua aansluiting met de arbeidsmarkt ook een buitenbeentje in het HO2C. Het aanbod is duidelijk niet op maat van de vraag op de arbeidsmarkt.

Het studiegebied 'Productontwikkeling', met slechts 1 gelijknamige opleiding, bevestigt zijn goede prestatie uit de vorige studie. Van de 63 schoolverlaters uit deze opleiding waren er nog slechts 4 op zoek naar een job 1 jaar na het afstuderen.

Het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' presteert op het niveau van de vorige studie en profiteert dus niet echt mee van de verbeterde conjunctuur. In tegenstelling tot de vorige studie waar de opleiding tot 'Vertaler' het voor het eerst beter deed dan de opleiding tot 'Tolk' is de traditionele rangorde binnen dit studiegebied weer hersteld.

- ▶ Ook het **universitair onderwijs** (UNIV) profiteert van de gunstige economische conjunctuur, het aandeel van de universitair geschoolden dat na 1 jaar geen werk had was in de vorige editie reeds zeer laag maar neemt in deze studie nog eens af met zo'n 25% terwijl het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar halveert ten opzichte van de vorige studie. Het rest% van het universitair onderwijs is nu het laagste van alle studieniveaus in deze studie.

Alle opleidingen binnen het studiegebied 'Archeologie en kunstwetenschappen' doen het veel minder goed dan het gemiddelde rest% voor het universitair onderwijs.

'Diergeneeskunde' weet in de lijn van het ganse studieniveau zijn prestatie te verbeteren maar het grote verschil in uitstroom tussen mannen en vrouwen blijft ook in deze studie overeind.

In het populaire studiegebied 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' blijft de vraag naar pas afgestudeerden uit de opleidingen 'Toegepaste economische wetenschappen', 'Handelsingenieur' en 'Handelsingenieur beleidsinformatica' zeer groot. Afgestudeerden uit de opleiding 'Economische wetenschappen' zijn op de arbeidsmarkt nog steeds veel minder geëerd.

Geen enkele afgestudeerde uit de studiegebieden 'Farmaceutische wetenschappen', 'Sociale gezondheidswetenschappen' en 'Tandheelkunde' is na 1 jaar nog werkzoekend.

Het studiegebied 'Gecombineerde studiegebieden' bevat haast uitsluitend taal- en cultuuropleidingen. De opleiding 'Biomedische wetenschappen' is zowat de vreemde eend in de bijt en telt ook de meeste afgestudeerden. Deze fel vervrouwelijkte opleiding blijft uitstekende kansen bieden op de arbeidsmarkt.

De andere opleidingen uit dit studiegebied tellen veelal slechts een zeer beperkt aantal afgestudeerden. Enkel 'Vergelijkende cultuurwetenschap' is wat talrijker bevolkt maar presteert slecht.

Van de 364 opgeleide artsen en huisartsen uit het studiegebied 'Geneeskunde' is er nog slechts één werkzoekend na 1 jaar.

De opleiding 'Geschiedenis' blijft een groot aantal studenten aantrekken. Zij moeten er wel rekening mee houden dat de kans om een job te vinden die nauw aansluit bij hun opleiding eerder klein is. 1 op 10 afgestudeerden is na 1 jaar nog werkzoekend wat hoog is voor dit niveau.

In het studiegebied 'Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kine' is de opleiding 'Lichamelijke opvoeding' traditioneel de tegenpool van de opleiding 'Revalidatiewetenschappen en kine'. Ook in deze studie vinden afgestudeerde kinesitherapeuten weer veel vlotter werk dan hun collega's die lichamelijke opvoeding studeerden al hebben ze beide in ruime mate werkervaring kunnen opdoen.

Het studiegebied 'Politieke en sociale wetenschappen' doet het traditioneel wat minder goed dan het gemiddelde voor het universitair onderwijs. Een opleiding 'Sociologie' is de beste keuze in dit studiegebied.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt iets vlotter voor de afgestudeerden uit het studiegebied 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' dan in de vorige studie. Het studiegebied wordt verder gekenmerkt door een enorm overwicht aan vrouwelijke afgestudeerden.

'Psychologie' is de meest gevolgde opleiding maar 'Pedagogische wetenschappen', dat ook op heel wat belangstelling kan rekenen, doet het een stuk beter. Afgestudeerden met een opleiding 'Sociale en culturele antropologie' vinden moeilijk aansluiting met de arbeidsmarkt, de opleiding presteert rondt slecht.

In het studiegebied 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' blijft de opleiding 'Rechten' prima presteren. Wie 'Criminologie' studeerde heeft het een pak moeilijker om aan de bak te raken.

Het studiegebied 'Taal- en letterkunde' haalt ook in deze studie een rest% boven het gemiddelde voor het studieniveau. Positief is wel dat zo goed als alle afgestudeerden werkervaring konden opdoen in hun eerste jaar na het afstuderen.

Alle opleidingen binnen het studiegebied 'Toegepaste biologische wetenschappen' halen goede tot schitterende resultaten. Afgestudeerde bio-ingenieurs zijn dan ook erg gezocht door de vele bedrijven die zich, veelal met overheidssteun, succesvol bewegen in de sector van de biotechnologie.

De toename van het aantal schoolverlaters in het studiegebied 'Toegepaste wetenschappen' zet zich ook in deze studie door. Globaal gaat het om een stijging van 16% maar het aandeel mannen neemt nog licht toe. De vrouwelijke aanwezigheid in dit studiegebied is sterk geconcentreerd, 45% van de vrouwelijke schoolverlaters koos voor de opleiding van 'Burgerlijk ingenieur architect' waarmee ze in deze opleiding groter in aantal zijn dan de mannen, iets wat we ook reeds zagen in de opleiding 'Architect' in het HO2C.

Ook in de opleiding tot 'Burgerlijk materiaalkundig ingenieur' vinden we naar verhouding veel vrouwelijke schoolverlaters maar het aantal schoolverlaters uit deze opleiding is eerder aan de lage kant.

Langs de andere kant blijkt dat informatica ook in dit niveau weinig vrouwen aantrekt, slechts 7% van de afgestudeerden uit de opleiding 'Burgerlijk ingenieur computerwetenschappen' is een vrouw.

In tegenstelling tot de stijging van het aantal schoolverlaters in het studiegebied 'Toegepaste wetenschappen', stellen wij voor het 2de jaar op rij een daling vast in het studiegebied 'Wetenschappen'. Nog steeds is meer dan 1 op 5 schoolverlaters afkomstig uit de opleiding 'Biologie' die nu al jaren sterk achterblijft op de andere opleidingen in dit studiegebied en die ook in vergelijking met het gemiddelde rest% voor het universitair onderwijs ondermaats presteert. Ook voor de toekomst is kiezen voor deze opleiding dan ook niet echt aan te raden.

Ook de opleiding 'Geografie' doet het iets minder goed dan in de vorige studie en hier zijn het vooral de vrouwen die het wat minder goed doen.

Afgestudeerden uit de opleiding 'Informatica' doen het dan schitterend want van de 233 afgestudeerden zijn 1 jaar later nog 2 schoolverlaters ingeschreven als werkzoekende.

Het studiegebied 'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' doet het wat beter dan in de vorige studie en deze verbetering is bijna volledig te wijten aan de betere uitstroom bij de mannen. Waar mannen en vrouwen in de vorige studie ongeveer in gelijke mate uitstroonden naar de arbeidsmarkt doen de mannen het in deze studie een stuk beter. Het rest% voor de opleiding 'Wijsbegeerte' en zeker voor 'Moraalwetenschappen' ligt echter ver boven het gemiddelde voor het universitair onderwijs zodat we deze opleidingen zeker niet als aanraders kunnen kenmerken.

Enig lichtpunt is het feit dat de activering van werkzoekenden, met de gunstige economische conjunctuur als katalysator, blijkbaar ook in dit studiegebied werkt want 1 jaar na het afstuderen hebben nog amper een paar schoolverlaters geen werkervaring kunnen opdoen.

Conclusies

► Schoolverlaters gaan er voor het vierde jaar op rij op vooruit.

De blijvend gunstige economische conjunctuur biedt bijkomende kansen voor schoolverlaters uit alle studieniveaus op een duurzame tewerkstelling. Uiteraard profiteren niet alle schoolverlaters in dezelfde mate van de grotere vraag op de arbeidsmarkt, hogergeschoolden krijgen in het algemeen meer kansen dan laaggeschoolden.

Deze toestand weerspiegelt zich ook in de daling van het aandeel schoolverlaters dat zich als werkzoekende inschrijft bij de VDAB, iets meer dan 1 op 3 van de in deze studie besproken schoolverlaters stroomde rechtstreeks door naar de arbeidsmarkt.

Veel meer uitgesproken dan de daling van het rest% is echter de toegenomen dynamiek. Het aantal schoolverlaters dat nog geen enkele werkervaring opdeed binnen het jaar na het verlaten van de school is gedaald van 3.818 in de vorige studie tot 2.332 nu, of een daling met 39%. Gaan we nog een jaar verder terug in de tijd dan bedraagt de daling zelfs 55,6%.

► Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters blijft te hoog.

De toenemende complexiteit van de arbeidsmarkt doet voornamelijk de vraag naar midden- en hogergeschoolden stijgen. Wie op de arbeidsmarkt komt zonder kwalificatie krijgt het dus steeds moeilijker om, vooral op de langere termijn, werk te vinden. Mits een goede werkattitude en het nodige leer- en doorzettingsvermogen is voor een deel van deze schoolverlaters zeker nog een mooie toekomst weggelegd. Wie deze kwaliteiten in die mate moet ontberen dat hij of zij zelfs in deze voorspoedige economische conjunctuur niet aan de bak komt, heeft veel kans om maatschappelijk buitenspel komen te staan.

Bijna 2 op 3 laaggeschoolde schoolverlaters is ook nog steeds een man, allicht een gevolg van onvolwassen gedrag. Een significante daling van het aantal laaggeschoolde schoolverlaters kan dus enkel bereikt worden wanneer men er in slaagt het gedrag van jongens reeds in een vroeg stadium bij te sturen.

Het rest% onder de schoolverlaters met een lage of helemaal geen kwalificatie neemt slechts in beperkte mate af, veel minder alleszins dan bij de midden- of hogergeschoolden. Gelukkig krijgen ook zij meer en meer de kans om toch werkervaring op te doen wat zeker voor deze groep een niet te onderschatten voordeel betekent.

1.581 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt zonder zelfs de 2de graad van het secundair onderwijs beëindigd te hebben.

Toch verdwijnen ze op een, voor dit niveau, vlotte wijze uit de werkloosheid. Verdere analyse via RSZ-bestanden zal ons in de toekomst meer informatie verschaffen of deze groep inderdaad ook vlot werk vindt of dat er misschien andere factoren meespelen in het behalen van dit gunstig resultaat.

De Leertijd blijft globaal een goede opstap naar de arbeidsmarkt. Deze leervorm bewijst dat een vak leren via alternerend leren en training on the job werkt indien het klikt tussen werkgever en leerling. In de praktijk blijkt dat het juist op dit punt nogal eens durft mis te lopen zodat er tussen het eerste en laatste jaar van de opleiding wel een sterke uitval is. De conclusie is dus dat wie in de leertijd het laatste jaar van zijn opleiding haalt zeer goede kansen heeft op tewerkstelling.

Het beroepsonderwijs, zowel deeltijds als voltijds, blijft sterk problematisch. Beide hebben te kampen met een pak ongemotiveerde leerlingen die in deze niveaus terecht kwamen nadat ze reeds een heel parcours in andere studieniveaus en dito scholen achter de rug hadden. Meestal hebben zij dan ook reeds één of meerdere jaren leerachterstand wat leidt tot heterogene klassen qua leeftijd.

Gebrek aan de juiste attitudes is het grootste probleem van deze groep. In het deeltijds beroepsonderwijs blijkt een volwaardige alternatie veel betere resultaten op te leveren dan een leertraject waar de werkcomponent ontbreekt.

Tot slot nog een bedenking omtrent de zwakke prestaties van harde technische richtingen in het beroeps- en technisch secundair onderwijs van de 2de graad. Waar het vóór de invoering van de verlengde leerplicht mogelijk was om jonge mensen in het technisch en beroepsonderwijs een vak aan te leren blijkt dit nu niet meer te kunnen. Door de verlenging van de studieduur is er geen finaliteit meer na 4 of 5 jaar waardoor het afmaken van de studie noodzakelijk is om alle facetten van het beroep op instapniveau te beheersen.

► Veel kansen voor gekwalificeerden uit het technisch- en beroepsonderwijs.

Het technisch en beroepsonderwijs van de 3de en 4de graad blijven het goed doen. Ook in deze studie resten nog minder schoolverlaters 1 jaar na het verlaten van de school en vooral het aantal schoolverlaters dat de kans krijgt om werkervaring op te doen gaat er sterk op vooruit.

Voor wie zijn studies in het BSO of het TSO afmaakt ligt de weg naar een duurzame job open. Wie daarenboven nog een 7de specialisatiejaar volgt ziet zijn kansen om na 1 jaar niet meer werkzoekend te zijn fel verbeterd, in het BSO krijg je er na het 7de jaar ook nog eens een diploma bovenop.

Toch past in dit verhaal ook enige nuancering. Het technisch en beroepsonderwijs is sterk gendergericht, het aanbod richt zich voornamelijk op jongens. Meisjes hebben dus minder keuzemogelijkheden en dat laat zich toch voelen via een minder goede aansluiting met de arbeidsmarkt voor de vrouwelijke schoolverlaters. Meisjes die zich toch zouden geroepen voelen om eens een traditionele 'mannenopleiding' te gaan volgen worden daar vaak niet voor beloond. De arbeidsomstandigheden die gelden voor een aantal van deze beroepen vormen nog steeds de belangrijkste hinderpaal.

Vrouwen zijn dan ook voornamelijk te vinden in de studiegebieden 'Handel' en 'Personenzorg'. In dit laatste studiegebied valt de grote kloof op tussen de richting 'Verpleging (BSO4)' en de andere zorgrichtingen. Blijkbaar staat een afgestudeerde uit een zorgrichting, zelfs na het volgen van een 7de jaar, nog te ver af van de vraag op de arbeidsmarkt die perfect ingevuld schijnt te worden door de afgestudeerden uit het BSO4 verpleegkunde. Een kritische analyse van dit studiegebied moet allicht kunnen leiden tot een win-win.

Tot slot willen wij nog even de nood aan transparantie in het technisch en beroepsonderwijs onder de aandacht brengen. Studiegebieden hebben soms wel dezelfde naam maar verschillen naargelang het niveau soms van inhoud. Een treffend voorbeeld is het studiegebied 'Auto' waar naast autotechniek soms ook transport bijhoort en soms ook niet. Een ander pijnpunt is het bestaan van de studiegebieden 'Geen studiegebied??' in het technisch en beroepsonderwijs. Vooral in het beroepsonderwijs waar de enige studierichting binnen dit studiegebied 'Naamloos leerjaar' genoemd wordt gaat veel nuttige informatie verloren, niet in het minst omdat deze richting meer dan 1.000 schoolverlaters telt. De oplossing voor dit probleem ligt voor de hand, waarop wordt er gewacht?

Het aantal schoolverlaters met een ASO-diploma is in deze studie met 500 eenheden afgenomen en dat is beslist een goede zaak. Nog altijd 5.500 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt met een diploma uit het algemeen vormend onderwijs. De meesten onder hen hebben dan reeds kennis gemaakt met het hoger onderwijs maar zonder succes.

Hoewel de cijfers, die om eerder aangehaalde redenen, geflatteerd zijn anders zouden doen vermoeden, is de opleiding van deze schoolverlaters niet afgestemd op de noden van de arbeidsmarkt. Omdat deze schoolverlaters beschikken over een goede algemene kennis vinden zij wel vrij vlot werk, zeker in een periode van economische hoogconjunctuur. Zij zijn echter dikwijls afhankelijk van bijkomende kansen om het echt te kunnen waarmaken op de werkvloer.

Het leidt geen twijfel dat er voor de arbeidsmarkt een belangrijk verlies schuilt in de schoolverlaters die met een ASO-diploma op de arbeidsmarkt komen. Een enorm potentieel gaat verloren aan bachelors en masters die nu en in de toekomst belangrijke knelpunten op de arbeidsmarkt zouden kunnen wegwerken. Dat het daarbij in belangrijke mate gaat om studenten uit 'sterke richtingen' die allicht over de nodige capaciteiten moeten beschikken om hoger onderwijs af te maken maakt het alleen maar erger.

► Hoger onderwijs is de sleutel op de deur van de arbeidsmarkt.

Het hoger onderwijs stevent in deze studie af op een volledige tewerkstelling van zijn afgestudeerden 1 jaar nadat ze de onderwijsinstelling verlaten hebben. Het aandeel van de vrouwen bij de hooggeschoolden, dat al hoog was, neemt nog licht toe. Deze ontwikkeling houdt een toekomstig gevaar in als vrouwen zich in hun keuze zouden beperken tot een aantal specifieke opleidingen en andere opleidingen links zouden laten liggen.

Het rest% bereikt ongeziene laagten en er zijn meestal enkel nog schoolverlaters te vinden na 1 jaar uit opleidingen die het al jaren niet zo goed doen. Nooit eerder waren er zoveel opleidingen waar na 1 jaar geen enkele schoolverlater meer te ontwaren was. Als deze tendens zich doorzet dan ontstaat door een nuljaar voor sommige masteropleidingen die van 4 naar 5 jaar gaan, een accuut probleem.

Het hoger onderwijs van 1 cyclus moet in deze studie qua prestatie nipt de duimen leggen voor het universitair onderwijs maar blijft niettemin een schitterend rapport voorleggen. Vrouwen blijven massaal kiezen voor dit studieniveau en blijven als professionele bachelor de arbeidsmarkt met succes veroveren. Hun studiekeuze wordt traditioneel gedomineerd door de non-profit en het onderwijs, een keuze die meer zekerheid biedt en weinig conjunctuurgevoelig is wat in deze hoogconjunctuur bewezen wordt door een kleine of helemaal geen verbetering in de prestatie van deze studiegebieden.

Het hoger onderwijs van 2 cycli (HO2C) is eveneens bijzonder succesvol voor wie op zoek is naar een eerste job. Het rest% van dit niveau ligt altijd iets hoger dan de andere studieniveaus bij de hooggeschoolden maar dit is te wijten aan het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' en aan een aantal technisch-artistieke opleidingen die het niet goed doen op de arbeidsmarkt.

Architecten en industrieel ingenieurs doen het zeer goed in dit niveau maar ook handelswetenschappers vinden goed hun weg naar de arbeidsmarkt.

De meeste opleidingen in dit niveau die in de toekomst masteropleidingen worden, bieden goede toekomstmogelijkheden voor de arbeidsmarkt. Wie hogergenoemde valkuilen vermijdt kan geen slechte keuze maken in dit niveau.

Hoewel een belangrijk deel van het aanbod zich op het eerste gezicht meer tot mannen richt dan tot vrouwen, hebben vrouwen die resoluut kiezen voor techniek (industrieel ingenieur) even goede kansen op de arbeidsmarkt als hun mannelijke collega's, in een aantal gevallen doen zij het zelfs nog iets beter.

De meeste academische opleidingen bieden schoolverlaters perspectieven naar jobs in verschillende sectoren. Voor het eerst sinds de publicatie van volledige resultaten in deze studie presteren universitair afgestudeerden het best.

Afgestudeerden met een universitair diploma hebben meestal uitzicht op een snelle intrede op de arbeidsmarkt. Door bijkomende inspanningen van de overheid in wetenschappelijk onderzoek, vooral biotechnologie, is het aantal onderzoekers sterk toegenomen. Het resultaat van hun werk zal op zijn beurt jobs creëren en de vraag naar hoger opgeleiden nog doen toenemen.

Ook bij de toegepaste wetenschappers is een voldoende instroom noodzakelijk. Ook zij moeten zorgen voor de broodnodige innovatie en zo hun bijdrage leveren aan de welvaart. Hun ideeën zullen er ook voor zorgen dat heel wat lager geschoolden nog een toekomst hebben.

Om al deze doelstellingen te realiseren heeft Vlaanderen permanent behoefte aan vooral wetenschappers en toegepaste wetenschappers. Een goede informatieverstrekking over deze opleidingen en hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt is dan ook een absolute noodzaak.

Het grote overwicht van de vrouwen in dit studieniveau mag niet ten koste gaan van bepaalde opleidingen die om een of andere reden als minder geschikt voor vrouwen zouden gepercipieerd worden.

Deze studie bewijst eens te meer dat hogergeschoolden nog steeds het best gewapend zijn in een snel veranderende arbeidsmarkt. Hun veelal brede kennis maakt hen inzetbaar op verschillende terreinen wat hun een onschatbaar voordeel oplevert.

- ▶ Wie verder studeert of minstens een diploma haalt heeft de beste garanties op een duurzame job.
- ▶ Persoonlijkheidskenmerken en de bereidheid tot levenslang leren winnen steeds meer aan belang.
- ▶ Een studiekeuze is een bijzonder moment in een mensenleven. Een goede keuze maken is niet altijd eenvoudig.
- ▶ Een grote kans op een job is zeker belangrijk, maar minstens even belangrijk is de motivatie om te kiezen voor een bepaalde opleiding.

Bijlage: opvolgingscijfers per studieniveau

Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar			
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring	
			huidige	vorige	huidige	vorige
Totaal	77.766	8.515	10,9%	12,9%	3,0%	4,9%
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	1.581	330	20,9%	23,5%	6,5%	12,7%
Leertijd	1.625	127	7,8%	10,9%	1,2%	3,8%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	2.636	815	30,9%	34,1%	6,7%	11,0%
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	331	47	14,2%	18,2%	4,8%	10,0%
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	4.067	1.280	31,5%	34,8%	9,3%	12,3%
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	1.184	229	19,3%	24,6%	5,7%	12,8%
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	143	33	23,1%	27,7%	11,9%	12,2%
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	5.500	641	11,7%	12,5%	4,3%	6,0%
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	14.829	1.762	11,9%	14,4%	3,1%	5,3%
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	13.017	1.316	10,1%	12,4%	3,2%	5,1%
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	818	125	15,3%	17,9%	4,6%	9,0%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	16.534	918	5,6%	6,4%	1,0%	1,6%
Hoger onderwijs van 2 cycli	4.702	310	6,6%	8,7%	1,7%	3,7%
Universitair onderwijs	10.799	582	5,4%	7,2%	1,5%	3,0%

Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar			
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring	
			huidige	vorige	huidige	vorige
Totaal	39.042	4.467	11,4%	13,6%	3,2%	5,4%
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	1.023	209	20,4%	21,8%	5,8%	11,5%
Leertijd	1.075	73	6,8%	8,9%	1,2%	2,8%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	1.733	498	28,7%	31,6%	5,4%	10,3%
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	212	35	16,5%	21,4%	5,7%	11,2%
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	2.439	701	28,7%	32,1%	7,6%	10,9%
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	791	144	18,2%	24,6%	5,6%	12,9%
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	90	24	26,7%	31,5%	13,3%	13,5%
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	2.802	357	12,7%	14,1%	4,3%	7,0%
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	7.735	848	11,0%	13,4%	2,8%	4,9%
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	7.492	746	10,0%	12,5%	3,1%	5,2%
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	327	70	21,4%	22,7%	6,7%	11,2%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	6.039	363	6,0%	7,1%	1,5%	2,3%
Hoger onderwijs van 2 cycli	2.779	160	5,8%	8,7%	1,8%	3,9%
Universitair onderwijs	4.505	239	5,3%	7,3%	1,9%	3,4%

Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar			
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal		% zonder werkervaring	
			huidige	vorige	huidige	vorige
Totaal	38.724	4.048	10,5%	12,1%	2,8%	4,4%
Max. sec. onderwijs van de 1 ^{ste} graad	558	121	21,7%	26,7%	7,9%	15,0%
Leertijd	550	54	9,8%	14,3%	1,1%	5,4%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	903	317	35,1%	39,1%	9,1%	12,4%
Algemeen sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	119	12	10,1%	13,1%	3,4%	8,3%
Beroepssec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	1.628	579	35,6%	39,0%	11,9%	14,5%
Technisch sec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	393	85	21,6%	24,4%	6,1%	12,8%
Kunstsec. onderwijs van de 2 ^{de} graad	53	9	17,0%	22,0%	9,4%	10,2%
Algemeen sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	2.698	284	10,5%	10,7%	4,2%	4,8%
Beroepssec. onderwijs van de 3 ^{de} & 4 ^{de} graad	7.094	914	12,9%	15,4%	3,4%	5,7%
Technisch sec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	5.525	570	10,3%	12,3%	3,2%	5,0%
Kunstsec. onderwijs van de 3 ^{de} graad	491	55	11,2%	14,9%	3,3%	7,6%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	10.495	555	5,3%	6,0%	0,8%	1,2%
Hoger onderwijs van 2 cycli	1.923	150	7,8%	8,7%	1,5%	3,4%
Universitair onderwijs	6.294	343	5,4%	7,2%	1,3%	2,7%

